

HE 191/2024 vp

**HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VUODEN
2025 TALOUSARVIOESITYKSEN (HE 109/2024 vp)
TÄYDENTÄMISESTÄ**

Viitaten yleisperusteluihin ja yksityiskohtaisten perustelujen selvitysoosiin ehdotetaan,

että eduskunta hyväksyisi oheen liitetyn täydentävän esityksen hallituksen talousarvioesitykseen vuodelle 2025.

Helsingissä 21.11.2024

Pääministeri

PETTERI ORPO

Valtiovarainministeri *Riikka Purra*

YLEISPERUSTELUT

Eduskunnalle annetaan vuoden 2025 talousarvioesitystä (HE 109/2024 vp) täydentävä hallituksen esitys. Täydentävä esitys voidaan antaa, koska valtiovarainvaliokunta ei ole vielä antanut mietintöään 23.9.2024 annetusta hallituksen esityksestä vuoden 2025 talousarvioksi.

Tuloarviot

Tuloarviota ehdotetaan korotettavaksi 67 milj. eurolla talousarvioesitykseen nähden. Verotuloarviota alennetaan 72 milj. euroa.

Ansio- ja pääomatuloveron tuottoa alennetaan 23 milj. eurolla. Parlamentaarisen Yleisradio Oy:n rahoitusta arvioineen työryhmän esityksen mukaisesti henkilön yleisradioveron perusteita ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että veron tuotto ja Yleisradio Oy:n määräraha vastaisivat tulevina vuosina nykyistä paremmin toisiaan. Arvonlisäveron tuottoa alennetaan 33 milj. euroa. Hallitus antaa eduskunnalle esityksen makeisten arvonlisäverokannan korotuksesta alennetusta 14 prosentista yleiseen 25,5 prosentin arvonlisäverokantaan vasta myöhemmin, eikä sitä käsitellä vuoden 2025 talousarvioesityksen yhteydessä. Vaikutukset tullaan huomioimaan vuoden 2025 lisätalousarviossa. Vastaavasta syystä myös virvoitusjuomaveron tuottoarviota alennetaan 16 milj. eurolla.

Sekalaisia tuloja ehdotetaan korotettavaksi 22 milj. eurolla. Muutosta selittävät mm. Yhdysvalloista tehtävien puolustusmateriaalihankintojen ennakkomaksuista kertyvät korkotulot.

Korkotuloja, osakkeiden myyntituloja ja voiton tuloutuksia ehdotetaan korotettavaksi kokonaisuudessaan 116 milj. eurolla. Muutosta selittää mm. se, että omaisuuden myyntituloja ja osinkotuloja korotetaan 150 milj. eurolla päivittyneen arvion pohjalta. Näitä tuloja käytetään hallituksen investointiohjelman rahoittamiseen.

Määrärahat ja tasapaino

Varsinaisten tulojen 67 milj. euron lisäys ja määrärahojen 405 milj. euron lisäys huomioon ottaen vuoden 2025 täydentävä talousarvioesitys lisää valtion budjetoitua nettolainanoton tarvetta 338 milj. eurolla. Valtion nettolainanotoksi v. 2025 arvioidaan n. 12,4 mrd. euroa.

Vaalikauden kehys

Vuoden 2025 kehystasoa tarkistetaan vastaamaan kehyksen hinta- ja rakennemuutoksia jäljempänä olevan taulukon mukaisesti. Yhteensä nämä muutokset laskevat kehystasoa 15 milj. eurolla verrattuna talousarvioesitykseen. Tarkistusten jälkeinen menokehys vuodelle 2025 on 77 248 milj. euroa.

Talousarvioesitystä täydentävän esityksen jälkeen kehykseen luettavien menojen taso on 76 870 milj. euroa. Näin ollen vuoden 2025 jakamaton varaus on 77 milj. euroa, minkä lisäksi v. 2025 on käytettävissä 300 milj. euron lisäbudjettivaraus sekä kertaluonteisiin menoihin enintään 200 milj. euroa vuodelta 2024 käyttämättä jäävää jakamatonta varausta.

Kehyksen hinta- ja rakennemuutokset, milj. euroa

Momentti	Asia	2025
26.10.02	Lakisääteisesti indeksisidonnaiset menot (indeksikorotusten tarkentuminen).	-14,6
26.10.02	Ajoitusmuutos, jossa vuoden 2024 määräraha siirretään vuodelle 2025 Suojelu-	
	poliisin toimitilahankkeen viivästymisen vuoksi.	10,0
26.30.20	Ukrainalle annettava tuki. Kehyksen ulkopuolista menoa kehysäännön	
	mukaisesti.	5,0
27.10.18	Ajoitusmuutos, jossa PVKEH 2025 -tilausvaltuutta vähennetään ja lisätään	
	myöhemmin PVKEH 2027 -tilausvaltuuteen.	-20,1
28.92.68	Ajoitusmuutos Kansainvälisen rahoitusyhtiön (IFC) pääomankorotuksen Suomen	
	maksuerässä vuodelta 2024 vuodelle 2025.	6,3
31.10.20	MAL-sopimusten mukainen valtion osuus perusväylänpidon hankkeisiin.	
	Rahoitus on osa hallitusohjelmaan sisältyvää investointiohjelmaa. Kehystasoa	
	korotetaan menoja vastaavasti.	78,9
31.10.30	Avustukset MAL-sopimusten mukaisiin hankkeisiin. Rahoitus on osa hallitus-	
	ohjelmaan sisältyvää investointiohjelmaa. Kehystasoa korotetaan menoja	
	vastaavasti.	29,4
31.10.77	MAL-sopimusten mukaiset väyläverkon kehittämishankkeet. Hankkeet ovat osa	
	hallitusohjelmaan sisältyvää investointiohjelmaa. Kehystasoa korotetaan menoja	
	vastaavasti.	22,0
32.01.41	Ajoitusmuutos kvanttikoneen maksatuksissa vuodelta 2024 vuodelle 2025.	6,5
32.30.42	Brexit-mukautusvarauksen ennakkomaksun palautus EU:lle määrärahan vähäisen	
	käytön vuoksi. Kyseessä on perusteettomasti liian suurena saaduksi	
	osoittautuneen tulon palautus, joka on kehysten ulkopuolista menoa kehys-	
	äännön mukaisesti.	6,8
33.10.57	Pakolaisten ja tilapäistä suojelua saavien perustoimeentulotuen rahoitus siirtyy	
	1.4.2025 alkaen kotoutumisen edistämisen määrärahoista osaksi sosiaali- ja	
	terveysministeriön hallinnonalan perustoimeentulotuen menoja. Kyseessä on	
	perustemuutos kehysten ulkopuolisella momentilla, jolloin kehystasoa lasketaan	
	perustoimeentulotukimomentin määräraha-arvion kasvua vastaavasti.	-112,5
33.10.57	Asiakasmaksuasetuksesta johtuva perustoimeentulotukimenojen kasvu. Kyseessä	
	on perustemuutos kehysten ulkopuolisella momentilla, jolloin kehystasoa	
	lasketaan määräraha-arvion kasvua vastaavasti.	-5,0
33.10.57	Keliakiasta aiheutuvien ravintomien huomioiminen perustoimeentulotuessa	
	nousee 25 eurosta 38 euroon kuukaudessa. Kyseessä on perustemuutos kehysten	
	ulkopuolisella momentilla, jolloin kehystasoa lasketaan määräraha-arvion kasvua	
	vastaavasti.	-0,5
33.30.60	Kela-korvausten uudistamiseen varatun määrärahan vähentäminen. Hanke on osa	
	hallitusohjelmaan sisältyvää investointiohjelmaa. Kehystasoa lasketaan määrä-	
	rahavähennystä vastaavasti.	-27,2
Yhteensä		-15,0

Hallitusohjelmaan sisältyvä investointiohjelma

Hallitusohjelman mukaiseen 4 mrd. euron investointiohjelmaan ehdotetaan täydentävässä esityksessä yhteensä yli 1,5 mrd. euroa uusina valtuuksina ja määrärahoina. Tästä vuodelle 2025 kohdentuvat uudet määrärahat ovat n. 141 milj. euroa ja määrärahojen vähennykset n. 27 milj. euroa. Vuodelle 2025 kohdentuvat uudet määrärahat katetaan täydentävään esitykseen sisältyvillä omai-

suustuloilla. Hallitusohjelman mukaisen investointiohjelman valtuudet ja määrärahat nousisivat talousarvion täydennysesityksen myötä yhteensä n. 3,4 mrd. euroon. Lisätulot investointiohjelman rahoittamiseksi tulevat tuloutumaan vuoden 2026 loppuun mennessä ja sisällytetään myöhemmin annettaviin talousarvioesityksiin.

Suurin osa investointiohjelman uusista päätöksistä kohdistuu liikenne ja viestintäministeriön hallinnonalalle. Merkittävimpänä uutena hankkeena Länsiradan rakentamisvaiheen rahoittamiseksi ehdotetaan valtion rahoitussitoumukseksi enintään 400 milj. euron valtuutta edellyttäen, että muut Länsirata Oy:n omistajat rahoittavat hanketta vähintään 400 milj. eurolla. Vuonna 2025 valtion osuus Länsirata Oy:n pääomituksesta olisi 10,55 milj. euroa. Valtio sitoutuisi ehdotettuun valtuuteen osakassopimuksen allekirjoituksella sopimuksen ehtojen mukaisesti.

Lisäksi Helsingin, Tampereen, Turun, Oulun, Jyväskylän, Lahden ja Kuopion kaupunkiseutujen vuosia 2024—2035 koskevat maankäyttöä, asumista ja liikennettä (MAL) koskevien sopimusten toimenpiteet (2024—2027) on sovittu rahoitettavaksi hallituksen määräaikaisesta investointiohjelmasta pois lukien Helsingin seudun rahoitusta täydentävä 0,5 milj. euron määrärahasiirto julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostoista ja kehittämisestä. Valtion rahoituksen ehtona on MAL-sopimusten allekirjoittaminen. MAL-sopimusten mukaista rahoitusta ehdotetaan seuraaville hankkeille:

— Perusväylänpitoon ehdotetaan lisättävän 79,4 milj. euron määräraha, joka jakautuu MAL-sopimusten mukaisesti Helsingin, Tampereen, Oulun, Kuopion, Jyväskylän ja Lahden kaupunkiseutujen pienille kustannustehokkaille hankkeille (ns. KUHA-hankkeille) sekä muille perusväylänpidosta rahoitettaville MAL-hankkeille.

— Helsingin juna- ja metroasemien peruskorjaukseen liittyvän suunnittelun ja rakentamisen avustamiseen ehdotetaan enintään 15 milj. euron valtuutta ja 7,4 milj. euron määrärahaa vuodelle 2025.

— Tampereen seudun raitioteiden suunnittelun ja rakentamisen avustamiseen ehdotetaan enintään 55,5 milj. euron valtuutta ja 8 milj. euron määrärahaa vuodelle 2025.

— Vantaan ratikan rakentamisen avustamiseen ehdotetaan enintään 144,1 milj. euron valtuutta ja 14 milj. euron määrärahaa vuodelle 2025.

— Maantie 180 Kurkela—Kuusisto, Kaarinan läntinen ohitustie -hankkeen toteuttamiseen ehdotetaan myönnettäväksi 103,2 milj. euron valtuus ja 5 milj. euron määräraha vuodelle 2025.

— Hankkeelle E18 kt 40 Turun kehätie Raision keskustassa ehdotetaan myönnettäväksi 190 milj. euron valtuus ja 3 milj. euron määräraha vuodelle 2025.

— Hankkeelle valtatie 4 Palokan kohta, Jyväskylä, ehdotetaan myönnettäväksi 15,5 milj. euron valtuus ja 2 milj. euron määräraha vuodelle 2025.

— Hankkeelle valtatie 4 Lahdenväylä (välillä Kehä I—Kehä III ja Ilmasillan esitasoliittymä) ehdotetaan myönnettäväksi 64 milj. euron valtuus ja 1 milj. euron määräraha vuodelle 2025.

— Hankkeelle maantie 101 Kehä I Maarinsolmun eritasoliittymä, Espoo, ehdotetaan myönnettäväksi 33,7 milj. euron valtuus ja 1 milj. euron määräraha vuodelle 2025.

— Turun satamaradan siirto -hankkeen toteuttamiseen ehdotetaan myönnettäväksi 11 milj. euron valtuus ja 1 milj. euron määräraha vuodelle 2025.

— Oulun henkilöratapiha -hankkeen toteuttamiseen ehdotetaan myönnettäväksi 24,5 milj. euron valtuus ja 1 milj. euron määräraha vuodelle 2025.

— Helsingin seudun MAL-sopimuksen mukaisten suunnitelmien laadintaan ehdotetaan 2 milj. euron määrärahaa.

— Oulun seudun MAL-sopimuksen mukaisten tiesuunnitelmien laadintaan ehdotetaan 6 milj. euron määrärahaa.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla ehdotetaan 400 milj. euron valtuutta merkittävien puhdasta siirtymää edistävien teollisten investointien valtiontukiohjelmaan. Valtuudesta ei arvioida aiheutuvan menoja v. 2025.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla ehdotetaan 27,2 milj. euron vähennystä sairausvakuutuksen rahoitukseen, koska Kela-korvausten uudistaminen on tarkoitus toteuttaa aiemmasta suunnitelmasta poikkeavalla tavalla. Osa Kela-korvausten uudistamiseen kohdennettavasta määrärahasta jää käytettäväksi myöhemmin v. 2025.

Ulkoministeriön hallinnonala

Hallituksen aiempien linjausten mukaisesti Business Finlandin ulkomaantoimintojen budjettirahoitus siirretään työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta ulkoministeriön hallinnonalalle vuoden 2025 alusta lukien. Tätä tarkoitusta varten siirretään n. 21 milj. euroa Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenoista ulkoministeriön pääluokkaan Business Finlandin ulkoilla tapahtuvan toiminnan kulujen kattamiseksi.

Oikeusministeriön hallinnonala

Psykoterapiakeskus Vastaamon tietomurron uhreille maksettaviin korvauksiin ehdotetaan 8 milj. euroa.

Syyttäjälaitokselle ja tuomioistuimille ehdotetaan yhteensä n. 0,9 milj. euron määrärahaa lähisuhdeväkivallan sovittelusta luopumisen vuoksi.

Vaalimenoihin ehdotetaan lisäystä 1,25 milj. euroa, joka aiheutuu postitus- ja painatusmenojen kasvusta.

Sisäministeriön hallinnonala

Sisäministeriön määrärahoihin ehdotetaan 5 milj. euroa Ukrainan materiaaliapuun ja sen kuljetuskustannuksiin.

Poliisin toimintamenoihin ehdotetaan 740 000 euroa uuden rahapelijärjestelmän mukaisen lupa- ja valvontatoiminnan järjestämisen henkilöstö- ja muihin kustannuksiin.

Poliisille ja suojelupoliisille ehdotetaan yhteensä 690 000 euroa oleskelulupajärjestelmän turvallisuuden vahvistamiseen.

Puolustusministeriön hallinnonala

Puolustusvoimien toimintamenoihin ehdotetaan Learjet-lentokonekaluston korvaamiseksi 25 milj. euron suuruista siirtoa puolustusmateriaalihankintoihin kohdennetuista määrärahoista. Lentokonekaluston hankintaan liittyy vuoden 2025 toimintamenojen tilausvaltuuden enimmäismäärän lisääminen 52 milj. eurolla ja hankinta on suunniteltu toteutettavaksi nykyisillä määrärahoilla.

Puolustusmateriaalihankintojen PVKEH 2025 -tilausvaltuuden enimmäismäärää ehdotetaan vähennettävän 66,13 milj. eurolla, josta vuodelle 2025 kohdentuu 20,7 milj. euroa. Muutoksen taustalla on kehittämisohjelmaan aiemmin sisältyneen hankinnan lykkääminen.

Valtiovarainministeriön hallinnonala

Valtiovarainministeriölle ehdotetaan 370 000 euroa uuden rahapelijärjestelmän lupa- ja valvontatoiminnan käynnistämishankkeen kustannuksiin.

Tullille ehdotetaan 3 milj. euron lisäystä pakotevalvonnan, tullitarkastuslaitteiden rahoitusvälineen (CCEI) kansallisen omarahoitusosuuden ja Virve 2 -palvelun käyttöönoton kustannuksiin.

Valtiokonttorille ehdotetaan 570 000 euroa psykoterapiakeskus Vastaamon tietomurron uhrien korvaushakemusten käsittelyyn.

Aluehallintovirastoille ehdotetaan yhteensä n. 0,4 milj. euroa ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelyyn sekä alkoholin kotiinkuljetuksen valvontaan.

Hyvinvointialueiden rahoituksesta ehdotetaan vähennettävän 7,2 milj. euroa päivystys- ja leikkaustoimintaa ja 2,6 milj. euroa sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa koskevien muutosten perusteella. Rahoitukseen ehdotetaan lisättävän 1,8 milj. euroa, koska arvio ajokorttitarkastuksia koskevien rajausten vaikutuksesta on tarkentunut. Lisäksi rahoitukseen ehdotetaan siirrettävän työ- ja elinkeinoministeriön pääluokasta 4,1 milj. euroa pakolaisten ja tilapäistä suojelua saavien henkilöiden täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen kustannusten rahoitusvastuun muuttuessa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

Opetushallituksen toimintamenoihin ehdotetaan 2 milj. euroa kohdennettavaksi yleisen kielitutkinnon (YKI) kehittämiseen tarkoituksena mahdollistaa suuremmat tutkintomäärät ja 1 milj. euroa kohdennettavaksi ulkomailla suoritettuja tutkintoja koskevien tunnustamisenettelyjen kehittämiseen.

Museoviraston toimintamenoihin ehdotetaan siirrettäväksi 1 milj. euroa taiteen ja kulttuurin edistämisen avustuksista. Siirrolla varmistetaan Seurasaaren ja eräiden muiden museoiden pitäminen avoinna.

Opintotukeen ehdotetaan 26,7 milj. euron lisäystä. Lisäys johtuu opintolainojen takausvastuusuuritusmenojen ja opintolainahyvitysmenojen noususta sekä korkoavustuksen käytön kasvusta.

Avustuksiin kehitysvammaisille tarkoitetun oppimateriaalin tuottamiseen ehdotetaan 315 000 euron määrärahaa, josta 150 000 euroa on siirtoa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan sisältä.

Lainauskorvaukseen kohdennettua määrärahaa ehdotetaan korotettavaksi 530 000 euroa liittyen lainauskorvausten arvonnäisäverokannan tarkistukseen.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

Puuntuotannon kestävyuden turvaamisen tukeen ehdotetaan 1,5 milj. euron lisäystä tuhkalannoituksen lisäämiseen.

Vesilintujen tilan kohentamiseen tarkoitettujen SOTKA-kosteikkohankkeiden rahoitukseen ehdotetaan 1 milj. euron lisäystä.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

Rautatieliikenteen kulunvalvontajärjestelmän modernisointiin ja peruskorjausinvestointiin (Digiradan toteutusvaihe) ehdotetaan 10 milj. euron valtuutta ja 1 milj. euron määrärahaa vuodelle 2025. Lisäksi hankkeilta valtatie 6 Korian kohta sekä Turun ratapihan kehittäminen ja Kupittaa—Turku kaksoisraiteen rakentaminen ehdotetaan vähennettävän rahoitusta vuodelta 2025 yhteensä 6,6 milj. euroa, koska hankkeiden määräraahatarpeen ajoittuminen on tarkentunut vuoden 2024 kolmannen lisätalousarvion myötä.

Saariston yhteysalusliikenteen 15 vuoden sopimuksille (neljä reittialuetta) ehdotetaan 85 milj. euron valtuutta. Valtuudesta ei aiheudu lisämääräraahatarvetta.

Siirrosta valtion televisio- ja radiorahastoon ehdotetaan vähennettävän indeksikorotuksen osuus, 16 milj. euroa. Muutos on parlamentaarisen Yle-työryhmän esityksen mukainen.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

Energia- ja ilmastostrategian sekä keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman politiikkaskenaariolaskelmien tuottamiseen ehdotetaan 300 000 euroa.

Siviilipalvelukseen ehdotetaan n. 1,2 milj. euron määrärahalisäystä siviili- ja täydennyspalvelushakemusten määrän voimakkaan kasvun vuoksi.

Pakolaisten ja tilapäistä suojelua saavien perustoimeentulotuen rahoitus siirtyy kotoutumisen edistämisen määrärahoista osaksi sosiaali- ja terveystministeriön hallinnonalan perustoimeentulotuen menoja. Määrärahan siirto liittyy eduskunnalle annettavaan hallituksen esitykseen, jolla toimeenpannaan budjettiriihen yhteydessä linjattuja säästötoimenpiteitä.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

Perustoimeentulotukeen ehdotetaan 5 milj. euron lisäystä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen korotusten seurauksena. Lisäksi perustoimeentulotukeen ehdotetaan lisäystä 520 000 euroa, koska keliakiasta aiheutuvien ravintomenojen huomioiminen perustoimeentulotuessa nostettaisiin 25 eurosta 38 euroon kuukaudessa.

Lääkkeiden vuosittaisen omavastuun osittamiseksi käynnistetään kokeilu, jossa Kansaneläkelaitos luotottaisi lääkkeiden alkuomavastuuta tietyissä tilanteissa. Kokeiluun ehdotetaan 2,5 milj. euron määrärahaa vuodelle 2025. Sairausvakuutuksen määrärahaan ehdotetaan myös 1 milj. euron lisäystä, koska päivystystoimintaa koskevat muutokset lisäävät ambulanssikuljetusten tarvetta. Lisäksi Kansaneläkelaitoksen harkinnanvaraiseen yksilökohtaiseen kuntoutukseen ehdotetaan lisäystä 8,5 milj. euroa.

Muita muutoksia

EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen (ml. REPowerEU-kokonaisuus) määrärahoja ehdotetaan lisättäväksi vuodelle 2025 yhteensä n. 174 milj. euroa mm. maksatusaikataulun muutosten vuoksi. Täydentävään talousarvioesitykseen sisältyy myös joitain muita määrärahojen ajoitusmuutoksia. Lisäksi arvonnalisäveromenojen määrärahatarpeen arvioidaan olevan yhteensä n. 80 milj. euroa enemmän kuin varsinaisessa talousarviossa.

Käsiteltävänä olevat ja nyt ehdotettavat määrärahojen muutokset pääluokittain, euroa

Pääluokka	Hallituksen esitys talousarvioksi	Täydentävä esitys	Yhteensä
21. Eduskunta	148 002 000	-112 000	147 890 000
22. Tasavallan presidentti	47 456 000	-	47 456 000
23. Valtioneuvoston kanslia	246 495 000	70 000	246 565 000
24. Ulkoministeriön hallinnonala	1 200 049 000	20 972 000	1 221 021 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	1 201 568 000	10 186 000	1 211 754 000
26. Sisäministeriön hallinnonala	2 206 760 000	15 930 000	2 222 690 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	6 527 221 000	-20 050 000	6 507 171 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	40 210 165 000	-11 927 000	40 198 238 000
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	8 451 996 000	30 133 000	8 482 129 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	2 621 135 000	2 766 000	2 623 901 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	3 597 501 000	211 456 000	3 808 957 000
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	3 631 160 000	36 991 000	3 668 151 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	15 220 738 000	107 200 000	15 327 938 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	252 034 000	1 025 000	253 059 000
36. Valtionvelan korot	3 191 233 000	-	3 191 233 000
Yhteensä	88 753 513 000	404 640 000	89 158 153 000

Käsiteltävänä olevat ja nyt ehdotettavat tuloarvioiden muutokset osastoittain, euroa

Osasto		Hallituksen esitys talousarvioksi	Täydentävä esitys	Yhteensä
11.	Verot ja veronluonteiset tulot	67 301 250 000	-72 100 000	67 229 150 000
12.	Sekalaiset tulot	6 782 252 000	22 311 000	6 804 563 000
13.	Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	2 485 663 000	116 448 000	2 602 111 000
15.	Lainat (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)	77 186 000	-	77 186 000
Yhteensä (pl. nettolainanotto ja velanhallinta)		76 646 351 000	66 659 000	76 713 010 000
15.03.01 Nettolainanotto ja velanhallinta		12 107 162 000	337 981 000	12 445 143 000
Yhteensä		88 753 513 000	404 640 000	89 158 153 000

TULOARVIOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

01. Ansio- ja pääomatuloverot

Momentille arvioidaan kertyvän 26 746 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 23 000 000 euroa talousarvioesityksen 26 769 000 000 euroon nähden aiheutuu siitä, että hallitus on antanut eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laeiksi yleisradioverosta annetun lain 2 §:n, arvonlisäverolain ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 22 a §:n muuttamisesta. Henkilön yleisradioveron perusteita ehdotetaan parlamentaarisen Yleisradio Oy:n rahoitusta arvioineen työryhmän esityksen perusteella tarkistettavaksi siten, että veron tuotto ja Yleisradio Oy:n määräraha vastaisivat tulevina vuosina nykyistä paremmin toisiaan. Muutoksen arvioidaan pienentävän yleisradioveron kertymää 23 milj. eurolla vuonna 2025.

2025 talousarvio	26 746 000 000
2024 III lisätalousarvio	-141 000 000
2024 I lisätalousarvio	-503 000 000
2024 talousarvio	26 596 000 000
2023 tilinpäätös	24 589 546 494

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. Arvonlisävero

Momentille arvioidaan kertyvän 23 591 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 33 000 000 euroa talousarvioesityksen 23 624 000 000 euroon nähden aiheutuu siitä, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen makeisten arvonlisäverokannan korotuksesta alennetusta 14 prosentista yleiseen 25,5 prosentin arvonlisäverokantaan vasta myöhemmin ja sitä ei ehditä käsitellä vuoden 2025 talousarvioesityksen yhteydessä. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.6.2025.

2025 talousarvio	23 591 000 000
2024 III lisätalousarvio	-252 000 000
2024 II lisätalousarvio	107 000 000
2024 I lisätalousarvio	-723 000 000
2024 talousarvio	22 579 000 000
2023 tilinpäätös	21 404 692 530

08. Valmisteverot

05. Virvoitusjuomaverot

Momentille arvioidaan kertyvän 222 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 16 000 000 euroa talousarvioesityksen 238 000 000 euroon nähden aiheutuu siitä, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen virvoitusjuomaveron korottamisesta vasta myöhemmin ja sitä ei ehditä käsitellä vuoden 2025 talousarvioesityksen yhteydessä.

2025 talousarvio	222 000 000
2024 talousarvio	220 000 000
2023 tilinpäätös	219 040 710

10. Muut verot

07. Ajoneuvovero

Momentille arvioidaan kertyvän 998 900 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys 100 000 euroa talousarvioesityksen 999 000 000 euroon nähden aiheutuu siitä, että hallitus on antanut eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi ajoneuvoverolain 11 §:n muuttamisesta, jolla korotetaan matkailuautojen käyttövoimaveroa. Esitykseen sisältyvä, talousarvioesityksen antamisen jälkeen päätetty matkailuautojen käyttövoimaveron enimmäismäärä aiheuttaisi vuonna 2025 noin 100 000 euron verotulojen menetyksen.

2025 talousarvio	998 900 000
2024 talousarvio	1 036 000 000
2023 tilinpäätös	1 086 923 885

Osasto 12

SEKALAISET TULOT

27. Puolustusministeriön hallinnonala

99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 167 305 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 20 886 000 euroa talousarvioesityksen 146 419 000 euroon nähden aiheutuu FMS-korkotuottojen tarkentumisesta sekä sotilaallisen kriisinhallinnan kustannusten korvauksien, kurssitoiminnan tulojen ja muiden tulojen tarkentumisesta.

2025 talousarvio	167 305 000
2024 III lisätalousarvio	57 000 000
2024 talousarvio	106 020 000
2023 tilinpäätös	41 992 471

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

50. Siirto valtion eläkerahastosta

Momentille arvioidaan kertyvän 2 354 595 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 6 122 000 euroa talousarvioesityksen 2 360 717 000 euroon nähden aiheutuu indeksitarkistuksen vaikutuksesta.

2025 talousarvio	2 354 595 000
2024 talousarvio	2 284 934 000
2023 tilinpäätös	2 116 164 946

51. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen hyvitykset

Momentille arvioidaan kertyvän 374 113 000 euroa.

Selvitysosa: Päättösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 973 000 euroa talousarvioesityksen 375 086 000 euroon nähden aiheutuu indeksitarkistuksen vaikutuksesta.

Vastaava vähennys on budjetoitu momentille 28.50.63.

2025 talousarvio	374 113 000
2024 talousarvio	365 747 000
2023 tilinpäätös	330 149 945

31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala*99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 50 000 euroa.

Selvitysosa: Päättösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys 30 000 000 euroa talousarvioesityksen 30 050 000 euron nähden aiheutuu lentoliikenteen päästöoikeuksien yhdistämisestä momentille 12.32.21 yleisen päästökaupan päästöoikeuksiin vuoden 2025 alusta lähtien.

2025 talousarvio	50 000
2024 II lisätalousarvio	60 000 000
2024 talousarvio	20 050 000
2023 tilinpäätös	10 277 770

32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala*21. Päästöoikeuksien huutokauppatulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 556 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päättösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 30 000 000 euroa talousarvioesityksen 526 000 000 euron nähden aiheutuu lentoliikenteen päästöoikeuksien yhdistämisestä momentilta 12.31.99 yleisen päästökaupan päästöoikeuksiin vuoden 2025 alusta lähtien.

2025 talousarvio	556 000 000
2024 talousarvio	548 000 000

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

02. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 850 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys 180 000 euroa talousarvioesityksen 2 030 000 euroon nähden aiheutuu tupakkalain muutoksen (HE 38/2024) viivästymisestä.

2025 talousarvio	1 850 000
2024 II lisätalousarvio	-840 000
2024 talousarvio	2 690 000
2023 tilinpäätös	3 345 933

99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 54 388 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 8 000 000 euroa talousarvioesityksen 46 388 000 euroon nähden aiheutuu kotiin vietävien avopalveluiden määrärahan arvioitua suuremmista palautuksista.

2025 talousarvio	54 388 000
2024 III lisätalousarvio	25 788 000
2024 II lisätalousarvio	8 000 000
2024 talousarvio	15 600 000
2023 tilinpäätös	18 029 935

35. Ympäristöministeriön hallinnonala

20. Siirto Valtion asuntorahastosta

Momentille siirretään 210 224 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 700 000 euroa talousarvioesityksen 209 524 000 euroon nähden aiheutuu tuloutuksesta Valtion asuntorahastosta valtion talousarvioon Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) toimeenpanoon ja asumisen kehittämiseen.

2025 talousarvio	210 224 000
2024 talousarvio	502 700 000
2023 tilinpäätös	400 000

Osasto 13

KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOUTUKSET

01. Korkotulot

05. Korot muista lainoista

Momentille arvioidaan kertyvän 28 577 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys 4 525 000 euroa talousarvioesityksen 33 102 000 euroon nähden aiheutuu Kreikalle myönnetyn lainan ylimääräisistä lyhennyksistä vuoden 2024 joulukuussa.

2025 talousarvio	28 577 000
2024 talousarvio	44 386 000
2023 tilinpäätös	76 007 670

07. Korot talletuksista

Momentille arvioidaan kertyvän 118 900 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys 25 700 000 euroa talousarvioesityksen 144 600 000 euroon nähden aiheutuu korko-
oletuksien tarkentumisesta.

2025 talousarvio	118 900 000
2024 III lisätalousarvio	78 900 000
2024 talousarvio	191 100 000
2023 tilinpäätös	194 704 307

09. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen ja valtion muille eläkelaitoksille maksamien ennakoiden korkotulot

Momentille arvioidaan kertyvän 31 634 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 3 327 000 euroa talousarvioesityksen 34 961 000 euroon nähden aiheutuu korkokanta-arvion muutoksesta.

Vastaava vähennys on budjetoitu momentille 28.50.95.

2025 talousarvio	31 634 000
2024 talousarvio	34 522 000
2023 tilinpäätös	17 598 283

03. Osinkotulot ja osakkeiden myyntitulot

01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 702 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 150 000 000 euroa talousarvioesityksen 1 552 000 000 euroon nähden aiheutuu tarkentuneesta arviosta.

2025 talousarvio	1 702 000 000
2024 I lisätalousarvio	280 000 000
2024 talousarvio	1 150 000 000
2023 tilinpäätös	1 568 732 996

Osasto 15

LAINAT

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Momentille merkitään nettotuloa 12 445 143 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 337 981 000 euroa talousarvioesityksen 12 107 162 000 euroon nähden aiheutuu tässä täydentävässä esityksessä ehdotetuista tuloarvioiden ja määrärahojen muutoksista.

2025 talousarvio	12 445 143 000
2024 III lisätalousarvio	-967 357 000
2024 II lisätalousarvio	-193 865 000
2024 I lisätalousarvio	1 491 284 000
2024 talousarvio	11 441 695 000
2023 tilinpäätös	12 697 725 659

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 21 EDUSKUNTA

90. Eduskunnan muut menot

50. Eduskuntaryhmien ryhmäkanslioiden tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 5 175 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioletuksen momentin päätösoan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 112 000 euroa talousarvioletuksen 5 287 000 euroon nähden johtuu ryhmäkansliatu-
en korotuksen perumisesta osana valtion menojen säästötarpeita.

Määräraha jaetaan eduskuntaryhmien kesken siten, että jokaista edustajaa kohden suoritetaan 1 977 euroa kuukaudessa, minkä lisäksi kullekin vuoden 2023 eduskuntavaalien tuloksen perus-
teella muodostetulle eduskuntaryhmälle suoritetaan ao. vaalikauden loppuun asti kahden edusta-
jan kuukausisummaa vastaava määrä 3 954 euroa kuukaudessa.

2025 talousarvio	5 175 000
2024 talousarvio	5 175 000
2023 tilinpäätös	4 878 840

Pääluokka 23

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

01. (23.01, osa) Hallinto

01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 155 156 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 70 000 euroa talousarvioesityksen 155 086 000 euroon nähden on siirtoa momentilta 24.01.01 ulkoministeriön matkustuspalveluihin liittyvään neuvontaan ja tukeen.

Talousarvioesitykseen nähden momentin määrärahalaji on muutettu.

2025 talousarvio	155 156 000
2024 III lisätalousarvio	2 370 000
2024 II lisätalousarvio	2 214 000
2024 talousarvio	165 769 000
2023 tilinpäätös	155 283 000

03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää:

5) enintään 55 000 euroa avustuksena suomalaisten opiskelijoiden stipendeihin College of Europeissa.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Päätososan ensimmäisen kappaleen kohta 5) lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdaksi 5) ja päätösosan toinen kappale lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan kolmanneksi kappaleeksi.

Perusteluja on täydennetty talousarvioesitykseen nähden siten, että määrärahaa voidaan käyttää eurooppaopintoihin myönnettävien stipendien maksamiseen.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 2 085 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 55 000 euroa.

2025 talousarvio	2 140 000
2024 II lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	2 480 000
2023 tilinpäätös	980 000

21. Yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja syrjimättömyyttä koskevan tiedonannon toimeenpano (siirtomääräraha 3 v)

Määrärahaa saa käyttää:

1) tiedonannosta ja sen toimeenpanemiseksi tehdystä valtioneuvoston hyväksymästä toimenpideohjelmasta aiheutuviin hankintoihin ja selvityksiin sekä toimenpiteiden koordinointiin, edistämiseen ja muihin vastaaviin menoihin

3) enintään kahdeksaa henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen toimenpideohjelman toteutukseen, josta enintään kolme henkilötyövuotta valtioneuvoston kansliaan toimenpideohjelman ohjaus- ja asiantuntijatehtäviin.

Selvitysosa: Päätösosan kappaleen kohdat 1) ja 3) korvaavat talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen vastaavat kohdat.

2025 talousarvio	1 500 000
2024 talousarvio	2 000 000

90. (23.90 ja 01, osa) Muut menot

50. (23.01.50) Avustukset järjestöille (kiinteä määräraha)

Määrärahaa saa käyttää avustusten myöntämiseen tietoisuuden lisäämiseen Euroopan unionin toiminnasta sekä euroatlanttisesta ulko- ja turvallisuuspolitiikasta.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Perustelujen muutos talousarvioesitykseen nähden aiheutuu avustuksen käyttötarkoituksen muuttamisesta yleisavustukseksi. Määrärahasta on tarkoitus myöntää valtionavustusta Eurooppalainen Suomi ry:lle ja Suomen Atlantti-Seura ry:lle.

Talousarvioesitykseen nähden momentin nimike on muutettu.

2025 talousarvio	400 000
2024 talousarvio	445 000

Pääluokka 24

ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainhallinto

01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 250 122 000 euroa.

Selvitysosa: Vähennys 70 000 euroa talousarvioesityksen 250 192 000 euroon nähden on siirtoa momentille 23.01.01 ulkoministeriön matkustuspalveluihin liittyvään neuvontaan ja tukeen.

2025 talousarvio	250 122 000
2024 III lisätalousarvio	774 000
2024 II lisätalousarvio	3 032 000
2024 talousarvio	256 050 000
2023 tilinpäätös	262 819 000

02. Team Finland -uudistuksen vienninedistämisen palvelut (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 21 042 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Business Finlandilta ulkoministeriölle siirtyvän ulkomaan toiminnan kuluihin kattamiseen.

Selvitysosa: Momentti lisätään talousarvioesitykseen.

Määräraha on siirtoa momentilta 32.01.05.

Työllisyyden ja yrittäjyyden ministerityöryhmä on 14.6.2024 linjannut Team Finland -verkoston johtamisrakenteen uudistamisesta kotimaassa sekä Business Finlandin ulkomaantoimintojen integroinnista ulkoasiainhallintoon. Hallitus on 3.9.2024 linjannut, että se sitoutuu turvaamaan riittävät voimavarat suomalaisyritysten kansainvälistymistä ja vientiä edistäville Team Finland -ulkomaanpalveluille. Business Finlandin ulkomaantoimintojen budjettirahoitus siirretään työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta ulkoministeriön hallinnonalalle vuoden 2025 alusta.

2025 talousarvio	21 042 000
------------------	------------

10. Kriisinhallinta

20. Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)

Käyttösuunnitelma

01.	EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusmenot	190 000
04.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	6 223 000
05.	Yhteiset menot	6 279 000
09.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	8 039 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	1 554 000
14.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	19 656 000
18.	Irakin koulutusoperaation menot	450 000
23.	Naton Irakin koulutusoperaation menot	759 000
24.	EUNAVFOR MED, Irini-operaation menot	1 709 000
25.	EUMAM/Mosambikin koulutusoperaation menot	614 000
26.	EUMAM/Ukrainan koulutusoperaation menot	5 851 000
27.	EUNAVFOR ASPIDES -operaation menot	709 000
28.	Prosperity Guardian -operaation menot	281 000
29.	YK:n rauhanturvaamisen hankkeet	400 000
30.	NSATU/ NATO Security Assistance and Training for Ukraine	366 000
Yhteensä		53 080 000

Selvitysosa: Päätösosan käyttösuunnitelma korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan käyttösuunnitelman.

Muutokset käyttösuunnitelmaan

09.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	+7 860 000
14.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	-774 000
18.	Irakin koulutusoperaation menot	-8 642 000
24.	EUNAVFOR MED, Irini-operaation menot	+24 000
25.	EUMAM/Mosambikin koulutusoperaation menot	-154 000
26.	EUMAM/Ukrainan koulutusoperaation menot	+486 000
27.	EUNAVFOR ASPIDES -operaation menot	+597 000
28.	Prosperity Guardian -operaation menot	+237 000
30.	NSATU/ NATO Security Assistance and Training for Ukraine	+366 000
Yhteensä		-

Talousarvioesitykseen nähden käyttösuunnitelmaan on lisätty uusi kohta 30. NSATU/NATO Security Assistance and Training for Ukraine, jolle on osoitettu 366 000 euroa kahden sotilaan ylläpitokustannuksiin. Lisäksi käyttösuunnitelmakohdan 25. nimi on muutettu.

Käyttösuunnitelmakohdan 18. vähennys aiheutuu Suomen osallistumisen operaatioon päättymisestä 31.12.2024. Käyttösuunnitelmakohdan 26. lisäys aiheutuu kahdesta yhtäaikaisesta perehdy-

tysjaksosta sekä koulutusjoukkueen kahden kuukauden rotatointirytmistä. Käyttösuunnitelma-kohtien 27. ja 28. lisäykset aiheutuvat operaatioiden jatkumisesta vuoden loppuun.

Käyttösuunnitelman muut muutokset johtuvat operaatioiden suunnitteluperusteiden, erityisesti palkkauskustannusten ja henkilöstömäärien, tarkentumisesta. Vastaava lisäys on tehty käyttösuunnitelma-kohtaan 09.

2025 talousarvio	53 080 000
2024 III lisätalousarvio	—
2024 II lisätalousarvio	1 685 000
2024 talousarvio	53 080 000
2023 tilinpäätös	46 395 834

90. Ulkoministeriön hallinnonalan muut menot

50. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten myöntämiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti:

- 1) ulkoministeriön toimialaan liittyville järjestöille
- 2) järjestöille ja yhteisöille, jotka edistävät yritysten kansainvälistymistä.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Talousarvioesitykseen nähden momentilta voidaan myös tukea sellaisia järjestöjä ja yhteisöjä, jotka tukevat yritysten kansainvälisen yritystoiminnan edistämistä ja kansainvälistymiseen tähtävien palvelujen kehittämistä ja tuottamista.

2025 talousarvio	1 000 000
2024 talousarvio	1 321 000
2023 tilinpäätös	2 211 000

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ministeriö ja hallinto

51. Eräät valtion maksamat korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 27 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioletyksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 8 000 000 euroa talousarvioletyksen 19 000 000 euroon nähden aiheutuu Psykoterapia-keskus Vastaamon rikosasian korvauskäsittelyn korvausmenoista.

2025 talousarvio	27 000 000
2024 III lisätalousarvio	3 000 000
2024 talousarvio	19 000 000
2023 tilinpäätös	18 365 277

10. Tuomioistuimet

03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 346 183 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioletyksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 725 000 euroa talousarvioletyksen 345 458 000 euroon nähden aiheutuu lähisuhdeväkivallan sovittelusta luopumisesta johtuvien menojen täysimääräisestä kattamisesta.

2025 talousarvio	346 183 000
2024 III lisätalousarvio	-500 000
2024 II lisätalousarvio	1 950 000
2024 talousarvio	328 414 000
2023 tilinpäätös	304 832 000

30. Syyttäjät

01. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 64 623 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 211 000 euroa talousarvioesityksen 64 412 000 euroon nähden aiheutuu lähisuhdeväkivallan sovittelusta luopumisesta johtuvien menojen täysimääräisestä kattamisesta.

2025 talousarvio	64 623 000
2024 III lisätalousarvio	-150 000
2024 talousarvio	63 201 000
2023 tilinpäätös	59 038 000

50. Vaalimenot

20. Vaalimenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 374 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 1 250 000 euroa talousarvioesityksen 9 124 000 euroon nähden aiheutuu postitus- ja painatusmenojen kasvusta.

2025 talousarvio	10 374 000
2024 III lisätalousarvio	900 000
2024 II lisätalousarvio	335 000
2024 talousarvio	43 086 000
2023 tilinpäätös	26 885 904

Pääluokka 26

SISÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 280 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten myöntämiseen meripelastustoimintaan ja poliisin todistajan-suojeluohjelmaan sisältyvän sopeutumisavustuksen maksamiseen sekä avustuksen maksamiseen Helsingin kaupungille pelastajakoulutukseen.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys 1 500 000 euroa talousarvioesityksen 3 780 000 euroon nähden on siirtoa momentille 26.01.51.

2025 talousarvio	2 280 000
2024 III lisätalousarvio	1 000 000
2024 talousarvio	3 775 000
2023 tilinpäätös	990 000

51. Eräät investointiavustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää investointiavustusten maksamiseen turvallisuusviranomaisten pelastus- ja ammuntharjoittelutoiminnan tukemiseen sekä Helsingin kaupungille pelastajakoulutuksen kalusto- ja materiaalihankintoihin.

Selvitysosa: Momentti lisätään talousarvioesitykseen.

Määräraha on siirtoa momentilta 26.01.50.

2025 talousarvio	1 500 000
------------------	-----------

10. Poliisitoimi

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 976 182 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 975 112 000 euroon nähden on 1 070 000 euroa, mistä 330 000 euroa aiheutuu oleskelulupajärjestelmän turvallisuuden vahvistamisesta ja 740 000 euroa rahapelitoiminnan uudistuksesta.

2025 talousarvio	976 182 000
2024 III lisätalousarvio	400 000
2024 II lisätalousarvio	468 000
2024 talousarvio	946 436 000
2023 tilinpäätös	887 921 000

02. Suojelupoliisin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 75 189 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan.

Lisäys talousarvioesityksen 64 829 000 euroon nähden on 10 360 000 euroa, mistä 10 000 000 euroa aiheutuu uuden toimitilan ICT-varustautumiseen osoitetun vuoden 2024 kolmannessa lisätalousarviossa vähennetyn määrärahan uudelleenbudjetoinnista hankkeen viivästymisen johdosta ja 360 000 euroa oleskelulupajärjestelmän turvallisuuden vahvistamisesta.

2025 talousarvio	75 189 000
2024 III lisätalousarvio	-5 000 000
2024 I lisätalousarvio	2 000 000
2024 talousarvio	66 752 000
2023 tilinpäätös	46 890 000

20. Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maasta poistettavien henkilöiden maasta poistamisesta aiheutuviin menoihin
- 2) turvapaikanhakijoiden, tilapäistä suojelua hakevien ja maasta poistettavien tulkkaus- ja käännöspalveluista aiheutuviin menoihin
- 3) Suomeen luovutettavien rikoksentehtäjäiden noudosta aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa: Päätososan kappaleen kohdat 1)—3) korvaavat talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdat 1)—3).

Perustelujen muutoksella tarkennetaan momentin käyttökohteita siten, että ne vastaavat paremmin maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvia menoja.

2025 talousarvio	4 583 000
2024 III lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	6 668 000
2023 tilinpäätös	7 668 000

20. Rajavartiolaitos

70. Rajavartiolaitoksen investoinnit (siirtomääräraha 5 v)

Määrärahaa saa käyttää myös käyttötarkoituskohdissa 5)—9) enintään 50 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkauksiin ja muihin kulutusmenoihin.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan neljännen kappaleen.

2025 talousarvio	120 750 000
2024 III lisätalousarvio	18 250 000
2024 II lisätalousarvio	11 000 000
2024 I lisätalousarvio	74 000 000
2024 talousarvio	179 000 000
2023 tilinpäätös	325 000 000

30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 73 246 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Vähennys talousarvioesityksen 74 246 000 euroon nähden on 1 000 000 euroa, mistä 500 000 euroa aiheutuu toimintameno säästön uudelleenkehittämisestä Hätäkeskuslaitokselle ja 500 000 kertaluonteisesta siirrosta momentille 26.30.03.

2025 talousarvio	73 246 000
2024 III lisätalousarvio	-1 000 000
2024 talousarvio	77 057 000
2023 tilinpäätös	72 239 000

03. Pelastusopiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 21 485 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 500 000 euroa talousarvioesityksen 20 985 000 euroon nähden on kertaluonteinen siirto momentilta 26.30.02 tuottavuusohjelman mukaisten sopeuttamistoimien hallittuun toimeenpääntöön.

2025 talousarvio	21 485 000
2024 talousarvio	20 445 000
2023 tilinpäätös	18 293 000

20. Erityismenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 9 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 5 000 000 euroa talousarvioesityksen 4 000 000 euroon nähden aiheutuu Ukrainan materiaaliavun ja sen kuljetuskustannusten kattamisesta.

2025 talousarvio	9 000 000
2024 II lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	4 000 000
2023 tilinpäätös	8 052 683

40. Maahanmuutto

21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)

Määrärahaa saa käyttää:

7) kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) 99 §:n mukaisesti kiintiöpakolaisten ja heidän perheenjäsentensä maahantulomatkojen järjestämisestä, lähtömaassa suoritettavista terveystarkastuksista ja koulutuksesta (kulttuuriorientaatiosta) sekä vastaanottoa edistävän koulutuksen ja tiedotustoiminnan järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Päätososan kappaleen kohta 7) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdan 7).

Talousarvioesitykseen nähden kyseisen kohdan lakiviittaus on päivitetty.

2025 talousarvio	192 932 000
2024 III lisätalousarvio	42 384 000
2024 II lisätalousarvio	-59 784 000
2024 talousarvio	320 570 000
2023 tilinpäätös	254 380 108

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Sotilaallinen maanpuolustus

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 543 209 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

2) enintään 2 650 000 euroa palvelussuhdeasuntojen vuokraosuuksien maksamiseen Puolustusvoimien toiminnallisiin tarpeisiin perustuen tai puolustusministeriön määräämäksi siirtymäajaksi puolustushallinnon rakennemuutoksen henkilöstöjärjestelyihin liittyvistä syistä tai muihin puolustushallinnon vastaaviin tarpeisiin perustuen.

Valtuus

1) Vuonna 2025 saa tehdä Puolustusvoimien toiminnan edellyttämiä materiaalin ja palvelujen hankintaan liittyviä pitkäaikaisia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua valtion talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2025—2029 enintään 202 270 000 euroa (Vuoden 2025 toimintamenojen tilausvaltuus).

Selvitysosa: Päätososan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätososan ensimmäisen kappaleen, päätösosan toisen kappaleen kohta 2) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdan 2) ja päätösosan valtuuskohdan kohta 1) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan valtuuskohdan kohdan 1).

Muutos talousarvioesityksen 2 519 809 000 euroon nähden on 23 400 000 euroa, missä on otettu huomioon lisäyksenä 25 000 000 euroa Learjet-lentokonekaluston korvaavan hankinnan rahoituksen siirrosta momentilta 27.10.18 ja vähennyksenä 1 600 000 euroa tarkentuneiden hanket tehtävien palkkamenojen palautuksesta UKR2023-tilausvaltuuden vuoden 2025 vuosiosuuteen momentille 27.10.18.

Vuoden 2025 toimintamenojen tilausvaltuuden enimmäismäärän lisääminen 51 999 000 eurolla talousarvioesityksen 150 271 000 euroon nähden aiheutuu Learjet-lentokonekaluston korvaavasta hankinnasta, simulaattorikaluston ylläpidosta ja tilausvaltuudella tehtävien sopimusten tarkentumisesta.

Tilausvaltuuteen ehdotettavat muutokset toteutetaan puolustusministeriön hallinnonalalle vahvistettujen valtiontalouden kehysten puitteissa.

Tilausvaltuuden muutosten johdosta valtuustaulukko muuttuu seuraavaksi:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2025	2026	2027	2028	2029—	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Vanhhat tilausvaltuudet						
Kunnossapidon kumppanuus 2020 (Millog 2020) -tilausvaltuus	125 692	125 692	125 692	125 692		502 768
Vuoden 2021 toimintamenojen tilausvaltuus	12 205	3 500				15 705
Vuoden 2022 toimintamenojen tilausvaltuus	13 122	6 470	2 183			21 775
Vuoden 2023 toimintamenojen tilausvaltuus	26 913	7 164	5 905	1 900		41 882
Vuoden 2024 toimintamenojen tilausvaltuus	100 133	33 999	12 665	6 955		153 752
Vanhhat tilausvaltuudet yhteensä	278 065	176 825	146 445	134 547		735 882
Uusi tilausvaltuus						
Vuoden 2025 toimintamenojen tilausvaltuus	25 695	135 983	31 360	8 632	600	202 270
Uusi tilausvaltuus yhteensä	25 695	135 983	31 360	8 632	600	202 270
Valtuudet yhteensä	303 760	312 808	177 805	143 179	600	938 152

Momentilta palkattavan henkilöstön määrä kasvaa noin 223 henkilötövuodella vuoteen 2024 verrattuna. Henkilötövuosimäärän kasvu talousarvioesityksen 143 henkilötövuosimäärään nähden aiheutuu pääasiallisesti Suomen Nato-jäsenyyteen liittyvistä tehtävistä Puolustusvoimissa, kehittämisohjelmien hanketehtävien määrän lisäyksellä sekä vuoden 2021 puolustuselontekoon perustuvasta Puolustusvoimien henkilöstölisäyksestä, jonka osuus on 128 henkilötövuotta vuonna 2025.

2025 talousarvio	2 543 209 000
2024 III lisätalousarvio	15 213 000
2024 II lisätalousarvio	85 256 000
2024 I lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	2 357 200 000
2023 tilinpäätös	2 253 291 000

18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 5 v)

Momentille myönnetään 1 473 584 000 euroa.

Muihin puolustusmateriaalihankintoihin kuin tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen tai niihin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen määrärahaa saa käyttää enintään 344 559 000 euroa.

Valtuus

1) Vuonna 2025 saa tehdä sotilaallisen maanpuolustuksen suorituskyvyn parantamiseksi Puolustusvoimien materiaaliseen kehittämiseen liittyen uusia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2025—2030

enintään 431 724 000 euroa (Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen 2025 -tilausvaltuus, PVKEH 2025).

5) Ukrainan materiaalituen korvaushankinnat 2023 (UKR 2023) -tilausvaltuuden enimmäismäärää lisätään 278 816 000 euroa tilausvaltuuden maksatusaikaa muuttamatta siten, että tilausvaltuuden käytöstä saa aiheutua valtiolle menoja vuosina 2023—2032 enintään 2 298 469 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen, päätösoosan toinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan kolmannen kappaleen ja päätösoosan valtuuskohdan kohdat 1) ja 5) korvaavat talousarvioesityksen momentin päätösoosan valtuuskohdan vastaavat kohdat.

Muutos talousarvioesityksen 1 517 054 000 euroon nähden on 43 470 000 euroa, missä on otettu huomioon vähennyksenä 20 070 000 euroa PVKEH 2025 -tilausvaltuuden vuosiosuuden muutoksesta ja 25 000 000 euroa muiden puolustusmateriaalihankintojen määrärahan siirrosta momentille 27.10.01 sekä lisäyksenä 1 600 000 euroa Ukrainan materiaalituen korvaushankinnat (UKR 2023) -tilausvaltuuteen palautuvien palkkamenojen siirrosta momentilta 27.10.01.

Muihin puolustusmateriaalihankintoihin kuin tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen tai niihin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen on talousarvioesityksen 369 559 000 euroon nähden vähennetty 25 000 000 euroa aiheutuen hankinnasta, jota ei voida toteuttaa momentilta 27.10.18.

PVKEH 2025 -tilausvaltuuden enimmäismäärän vähentäminen 66 130 000 eurolla talousarvioesityksen 497 854 000 euroon nähden aiheutuu Puolustusvoimien hankintasuunnitelman tarkentumisesta, jonka johdosta suunniteltu hankinta on tarkoituksenmukaisinta toteuttaa PVKEH 2027 -tilausvaltuudelta.

Ukrainan materiaalituen korvaushankinnat (UKR 2023) -tilausvaltuuden enimmäismäärän muutoksessa on huomioitu valtion vuoden 2024 kolmanteen lisätalousarvioon sisältyneet muutokset, jotka lisäävät tilausvaltuuden enimmäismäärää 277 216 000 euroa vuosina 2024—2032. Muutokset tulee huomioida vuoden 2025 talousarviossa, jotta tilausvaltuus on voimassa kokonaisuudessaan vuoden 2025 talousarvion voimaantulopäivänä.

Määrärahasta arvioidaan vuonna 2025 käytettävän 1 127 165 000 euroa tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen, 1 860 000 euroa tilausvaltuuksiin liittyvistä indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä 344 559 000 euroa muihin puolustusmateriaalihankintoihin.

Tilousvaltuuksien muutosten johdosta valtuustaulukko muuttuu seuraavaksi:

**Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot
(1 000 euroa)**

	2025	2026	2027	2028	2029—	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Vanhat tilausvaluudet						
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2017) -tilaus- valtuus	32 684					32 684
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2018) -tilaus- valtuus	29 500	230				29 730
Laivue 2020 -tilausvaltuus	181 099	182 638	111 282	45 837	10 747	531 603
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2020) -tilaus- valtuus	2 065	4 920	605			7 590
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2021) -tilaus- valtuus	61 975	53 933	27 727	18 000		161 635
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2022) -tilaus- valtuus	47 070	66 550	40 480	10 000		164 100
Puolustuskyvyn parantaminen (PVPAR 2022) -tilausvaltuus	287 850	205 115	255 250			748 215
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2023) -tilaus- valtuus	132 920	174 220	101 780	95 600	126 300	630 820
Ukrainan materiaalituen korvaus- hankinnat (UKR 2023) -tilausvaltuus	221 604	339 984	351 982	591 616	498 563	2 003 749
Ukrainan materiaalituen korvaus- hankinnat (UKR 2024) -tilausvaltuus	40 768	41 080	51 363			133 211
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2024) -tilaus- valtuus	37 750	28 965	20 425	12 580		99 720
Vanhat tilausvaluudet yhteensä	1 075 285	1 097 635	960 894	773 633	635 610	4 543 057
Uusi tilausvaltuus						
Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen (PVKEH 2025) -tilaus- valtuus	51 880	107 545	132 606	121 053	18 640	431 724
Uusi tilausvaltuus yhteensä	51 880	107 545	132 606	121 053	18 640	431 724
Valtuudet yhteensä	1 127 165	1 205 180	1 093 500	894 686	654 250	4 974 781

2025 talousarvio	1 473 584 000
2024 III lisätalousarvio	42 455 000
2024 II lisätalousarvio	-165 493 000
2024 talousarvio	1 544 135 000
2023 tilinpäätös	1 926 520 000

50. Maanpuolustus- ja veteraanijärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 8 935 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 20 000 euroa talousarvioesityksen 8 915 000 euroon nähden aiheutuu kaatuneiden muiston vaalimistyön menoista.

2025 talousarvio	8 935 000
2024 talousarvio	9 795 000
2023 tilinpäätös	7 930 000

30. Sotilaallinen kriisinhallinta

20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 3 v)

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	4 759 000
03.	Sotilastarkkailijatoiminnan menot	2 948 000
05.	Irakin koulutusoperaation menot	2 620 000
06.	EUMAM/Mosambikin koulutusoperaation menot	297 000
07.	Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot	10 792 000
08.	Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	13 000 000
09.	EUNAVFOR ASPIDES	216 000
10.	Prosperity Guardian	132 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	812 000
12.	EUNAVFOR MED Irini, Välimeren operaation menot	260 000
13.	EUMAM/Ukrainan koulutusoperaation menot	5 765 000
15.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	14 693 000
16.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	200 000
18.	NSATU / NATO Security Assistance and Training for Ukraine	221 000
19.	Naton Irakin koulutusoperaation menot (NMI)	637 000
20.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	7 568 000
Yhteensä		64 920 000

Selvitysosa: Päätososan käyttösuunnitelma korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan käyttösuunnitelman.

Muutokset käyttösuunnitelmaan (euroa)

01.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	+288 000
03.	Sotilastarkkailijatoiminnan menot	+68 000
05.	Irakin koulutusoperaation menot	-4 217 000
06.	EUMAM/Mosambikin koulutusoperaation menot	+19 000
07.	Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot	+93 000
08.	Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelma	+2 700 000
09.	EUNAVFOR ASPIDES	-49 000
10.	Prosperity Guardian	-53 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	+47 000
12.	EUNAVFOR MED Irini, Välimeren operaation menot	-37 000
13.	EUMAM/Ukrainan koulutusoperaation menot	+168 000
15.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	+2 923 000
18.	NSATU / NATO Security Assistance and Training for Ukraine	+221 000
19.	Naton Irakin koulutusoperaation menot (NMI)	+381 000
20.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	-2 552 000
Yhteensä		-

Talousarvioesitykseen nähden käyttösuunnitelmaan on lisätty uusi kohta 18. NSATU / NATO Security Assistance and Training for Ukraine, joka liittyy esikuntatehtäviin Ukrainan tuen organisoinnissa. Lisäksi käyttösuunnitelmakohtaan 06. nimi on muutettu.

Muutokset talousarvioesitykseen nähden aiheutuvat pääosin Irakin koulutusoperaation OIR päätymisestä (käyttösuunnitelmakohta 05.), Kriisinhallinnan joukkojen kehittämisohjelmaan materiaalihankinnoista (käyttösuunnitelmakohta 08.) sekä Libanonin kriisinhallintaoperaation materiaalihankinnoista (käyttösuunnitelmakohta 15.). Lisäksi Varalla-kohdasta (käyttösuunnitelmakohta 20.) on kohdennettu muille käyttökohdille noin 2,5 milj. euroa.

EUMAM Ukraina -operaation vahvuutta on kasvatettu enintään 60 sotilaaseen aiemman enintään 50 sijaan.

Muilta osin muutokset aiheutuvat operaatioiden tarkentuneista suunnitteluperusteista sekä yhteisten menojen määrärahatarpeista.

2025 talousarvio	64 920 000
2024 III lisätalousarvio	—
2024 II lisätalousarvio	-3 834 000
2024 talousarvio	66 110 000
2023 tilinpäätös	67 535 000

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 41 296 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 370 000 euroa talousarvioesityksen 40 926 000 euroon nähden aiheutuu rahapelitoiminnan uudistuksesta.

2025 talousarvio	41 296 000
2024 talousarvio	40 983 000
2023 tilinpäätös	37 044 000

10. Verotus ja tulli

01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 413 679 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Muutos talousarvioesityksen 412 994 000 euroon nähden on 685 000 euroa, missä on otettu huomioon lisäyksenä 770 000 euroa edesmenneen omaisen asioiden vaivaton hoito -hankkeen rahoituksesta siirtona momentilta 28.70.01 ja 41 000 euroa eIDAS hankkeeseen kytkeytyvän Lompakopilotti kokonaisuuden rahoituksesta siirtona momentilta 28.70.01 sekä vähennyksenä 126 000 euroa siirtona momentille 28.10.03 Valtorin tietoturvamaksukäytännön muutosvaikutuksiin.

2025 talousarvio	413 679 000
2024 III lisätalousarvio	3 896 000
2024 II lisätalousarvio	1 820 000
2024 talousarvio	425 043 000
2023 tilinpäätös	411 707 000

02. Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 201 743 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 198 741 000 euroon nähden on 3 002 000 euroa, mistä 1 000 000 euroa aiheutuu Ukrainan ja Venäjän välisestä sodasta aiheutuneiden pakotteiden pakotevalvonnan menoista, 1 184 000 euroa CCEI-rahoitusvälineen kansallisen omarahoitusosuudesta ja 818 000 euroa VIRVE2 -palveluiden ja päätelaitteiden käyttöönnotosta.

2025 talousarvio	201 743 000
2024 III lisätalousarvio	1 800 000
2024 II lisätalousarvio	847 000
2024 talousarvio	207 749 000
2023 tilinpäätös	200 107 000

03. Kansallisen tulorekisterin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 38 642 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 126 000 euroa talousarvioesityksen 38 516 000 euroon nähden aiheutuu Valtorin tietoturvamaksukäytännön muutosvaikutuksista siirtona momentilta 28.10.01.

2025 talousarvio	38 642 000
2024 III lisätalousarvio	3 881 000
2024 talousarvio	43 254 000
2023 tilinpäätös	36 925 000

20. Palvelut valtioyhteisölle

01. Valtiokonttorin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 39 223 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys talousarvioesityksen 38 413 000 euroon nähden on 810 000 euroa, mistä 570 000 euroa aiheutuu Psykoterapiakeskus Vastaamon korvauskäsittelyn lisämenoista ja 240 000 euroa valtion keskuskirjanpitojärjestelmän ylläpito- ja käyttömaksuista, jotka siirtyvät vuodesta 2025 alkaen kokonaisuudessaan Valtiokonttorin maksettaviksi.

2025 talousarvio	39 223 000
2024 talousarvio	36 180 000
2023 tilinpäätös	46 584 000

03. Huoltovarmuuspankin palvelumaksu (arviomääräraha)

Määrärahaa saa käyttää Huoltovarmuuspankin ylläpidosta aiheutuviin menoihin, valtion maksuliikepankkien toimintojen auditointeihin sekä muihin maksuliikepankkitoimintoihin liittyviin asiantuntijapalveluihin.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Perusteluja on laajennettu maksuliikepankkitoimintoihin liittyviin asiantuntijapalveluihin.

2025 talousarvio	1 700 000
2024 talousarvio	1 700 000
2023 tilinpäätös	1 583 663

11. Verkkomaksaminen (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää verkkomaksamispalvelun (Suomi.fi-maksut) kehittämiseen, ylläpitoon ja jatkuvaan palvelutuotantoon, palveluntuottajien veloituksiin sekä palvelun hankinnasta, hallinnoinnista, käytöstä, käytön edistämisestä ja kehittämisestä aiheutuviin menoihin.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Perusteluja on tarkennettu ja lisätty maininta, että määrärahaa saa käyttää myös verkkomaksamispalvelun Suomi.fi-maksut käytön edistämiseen.

2025 talousarvio	500 000
2024 talousarvio	500 000
2023 tilinpäätös	500 000

30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto

03. Digi- ja väestötietoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 58 718 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 700 000 euroa talousarvioesityksen 58 018 000 euroon nähden aiheutuu edesmenneen omaisen asioiden vaivaton hoito -hankkeen rahoituksesta siirtona momentilta 28.70.01.

2025 talousarvio	58 718 000
2024 III lisätalousarvio	450 000
2024 talousarvio	63 464 000
2023 tilinpäätös	64 450 000

40. Valtion alue- ja paikallishallinto

01. Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 66 621 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Muutos talousarvioesityksen 66 882 000 euroon nähden on 261 000 euroa, missä on otettu huomioon vähennyksenä 1 133 000 euroa saavutettavuusvalvonnan siirtona momentille 31.01.02 sekä lisäyksenä 160 000 euroa alkoholijuomien kotiinkuljetuksen valvontaan, 212 000 euroa ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelyyn ja 500 000 euroa talousarvioesityksessä momentille 29.01.02 tehdyn siirron perumisesta johtuen.

2025 talousarvio	66 621 000
2024 III lisätalousarvio	650 000
2024 talousarvio	70 493 000
2023 tilinpäätös	71 244 000

50. Eläkkeet ja korvaukset

15. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 608 273 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 14 581 000 euroa talousarvioesityksen 5 622 854 000 euroon nähden aiheutuu indeksitarkistuksen vaikutuksesta.

2025 talousarvio	5 608 273 000
2024 talousarvio	5 594 611 000
2023 tilinpäätös	5 326 726 933

16. Ylimääräiset eläkkeet ja muut eläkemenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 790 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 7 000 euroa talousarvioesityksen 2 797 000 euroon nähden aiheutuu indeksitarkistuksen vaikutuksesta.

2025 talousarvio	2 790 000
2024 talousarvio	2 872 000
2023 tilinpäätös	2 041 116

63. Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 374 113 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 973 000 euroa talousarvioesityksen 375 086 000 euroon nähden aiheutuu indeksitarkistuksen vaikutuksesta.

Vastaava vähennys on budjetoitu momentille 12.28.51.

2025 talousarvio	374 113 000
2024 talousarvio	365 747 000
2023 tilinpäätös	320 856 146

95. Muiden eläkelaitosten valtion puolesta maksamien eläkemenojen ja valtiolle maksamien ennakoiden korkomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 31 634 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 3 327 000 euroa talousarvioesityksen 34 961 000 euroon nähden aiheutuu korkokanta-arvion muutoksesta.

Vastaava vähennys on budjetoitu momentille 13.01.09.

2025 talousarvio	31 634 000
2024 talousarvio	34 522 000
2023 tilinpäätös	17 345 668

70. Valtionhallinnon kehittäminen

01. Toimintatapojen ja digitalisaation kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 20 595 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys talousarvioesityksen 22 106 000 euroon nähden on 1 511 000 euroa, mistä 770 000 euroa aiheutuu edesmenneen omaisen asioiden vaivaton hoito -hankkeen rahoituksesta siirtona momentille 28.10.01, 41 000 euroa eIDAS hankkeeseen kytkeytyvän Lompakkopilotti kokonaisuuden rahoituksesta siirtona momentille 28.10.01 ja 700 000 euroa edesmenneen omaisen asioiden vaivaton hoito -hankkeen rahoituksesta siirtona momentille 28.30.03.

2025 talousarvio	20 595 000
2024 III lisätalousarvio	4 770 000
2024 II lisätalousarvio	23 402 000
2024 talousarvio	10 270 000
2023 tilinpäätös	13 933 000

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 207 340 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 421 000 euroa talousarvioesityksen 206 919 000 euroon nähden aiheutuu tässä täydentävässä esityksessä ehdotetuista tuloarvioiden muutoksista.

2025 talousarvio	207 340 000
2024 III lisätalousarvio	48 218 000
2024 II lisätalousarvio	1 859 000
2024 I lisätalousarvio	-2 969 000
2024 talousarvio	204 801 000
2023 tilinpäätös	198 415 589

89. Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän rahoitus

31. Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen rahoitus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 26 231 122 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Muutos talousarvioesityksen 26 235 003 000 euroon nähden on 3 881 000 euroa, missä on otettu huomioon vähennyksenä 7 200 000 euroa terveydenhuoltolain terveydenhuollon päivystystä ja leikkaustoimintaa koskevien muutosten voimaantulosta 1.10.2025 ja 2 600 000 euroa sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain muutoksesta, jolla julkisten palveluntuottajien rekisteröintiä ja tietojen toimittamista koskevan sääntelyn voimaantuloa edelleen siirrettäisiin, sekä lisäyksenä 1 800 000 euroa ajokorttitarkastusten rajaamiseen julkisen terveydenhuollon palveluvalikoiman ulkopuolelle liittyvän säästöarvion pienentymisestä ja 4 119 000 euroa pakolaisten ja tilapäistä suojelua saavien henkilöiden täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen kustannusten rahoitusvastuun muutoksesta ja siihen perustuvasta määrärahan siirrosta momentilta 32.50.30.

Hallitus on antanut eduskunnalle täydentävään talousarvioesitykseen liittyvät esitykset laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi sekä laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain muuttamisesta ja antaa eduskunnalle täydentävään talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta.

2025 talousarvio	26 231 122 000
2024 II lisätalousarvio	554 000
2024 talousarvio	24 614 871 000
2023 tilinpäätös	20 777 000 512

90. Kuntien tukeminen

30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 366 800 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 3 366 600 000 euroon nähden on 200 000 euroa, mistä 180 000 euroa aiheutuu TE-uudistuksen siirtymäajan rahoituksen tarkentumisesta ja 20 000 euroa valtionosuiden määräytymisen perusteena käytettävien väestön koulutustaustaa koskevien tietojen tarkentumisesta.

2025 talousarvio	3 366 800 000
2024 II lisätalousarvio	10 511 000
2024 talousarvio	2 490 325 000
2023 tilinpäätös	2 772 034 856

92. EU ja kansainväliset järjestöt

68. Suomen osuus Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin sekä Kansainvälisen rahoitusyhtiön pääoman korottamisesta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 16 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin pääoman korottamisesta aiheutuvan Suomen maksuosuuden 10 100 000 euroa maksamiseen sekä Kansainvälisen rahoitusyhtiön (IFC) peruspääoman korottamisesta aiheutuvan Suomen maksuosuuden, suuruudeltaan 6 791 000 Yhdysvaltain dollaria, vasta-arvoltaan noin 6 300 000 euroa, maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 6 300 000 euroa talousarvioesityksen 10 100 000 euroon nähden aiheutuu Kansainvälisen rahoitusyhtiön (IFC) pääomankorotuksen Suomen maksuerän lykkäytymisestä vuodelta 2024 vuodelle 2025. Maksuerä on 6 791 000 Yhdysvaltain dollaria.

Talousarvioesitykseen nähden momentin nimike on muutettu.

2025 talousarvio	16 400 000
2024 talousarvio	6 200 000
2023 tilinpäätös	14 673 221

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 31 233 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Muutos talousarvioesityksen 28 852 000 euroon nähden on 2 381 000 euroa, missä on otettu huomioon vähennyksenä 500 000 euroa talousarvioesityksessä momentilta 28.40.01 tehdyn siirron perumisesta johtuen ja 119 000 euroa siirrosta momentille 29.01.31 talousarvioesityksessä tehtyjen siirtojen tarkentumisesta johtuen sekä lisäyksenä 2 000 000 euroa yleisten kielitutkintojen järjestelmän kehittämiseen ja 1 000 000 euroa ulkomailla suoritettujen tutkintojen tunnustamisen järjestelmän kehittämiseen.

2025 talousarvio	31 233 000
2024 II lisätalousarvio	-3 980 000
2024 talousarvio	66 334 000
2023 tilinpäätös	68 283 000

03. Opetushallituksen yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 11 938 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus	4 539 000
Ylioppilastutkintolautakunnan kanslia	7 399 000
Yhteensä	11 938 000

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 50 000 euroa talousarvioesityksen 11 888 000 euroon nähden aiheutuu säästön uudelleen kohdentamisesta momentille 29.10.20.

2025 talousarvio	11 938 000
2024 talousarvio	12 675 000
2023 tilinpäätös	9 781 000

12. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 25 107 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 1 000 000 euroa talousarvioesityksen 24 107 000 euroon nähden on siirtoa momentilta 29.80.50 Seurasaaren ja eräiden muiden kohteiden avoinnapidon varmistamiseen.

2025 talousarvio	25 107 000
2024 III lisätalousarvio	800 000
2024 talousarvio	26 491 000
2023 tilinpäätös	25 057 000

21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 416 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 100 000 euroa talousarvioesityksen 2 516 000 euroon nähden aiheutuu säästön uudelleenkohdentamisesta momentilta 29.80.34.

2025 talousarvio	2 416 000
2024 talousarvio	2 211 000
2023 tilinpäätös	2 337 000

31. Eräät Opetushallituksen menot ja avustukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 21 535 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) avustusten maksamiseen vähälevikkisen oppimateriaalin tuottamiseen

7) enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen, päätösosan toisen kappaleen kohta 1) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdan 1) ja päätösosan toisen kappaleen kohta 7) lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdaksi 7).

Lisäys talousarvioesityksen 21 101 000 euroon nähden on 434 000 euroa, mistä 119 000 euroa on siirtoa momentilta 29.01.02 talousarvioesityksessä tehtyjen siirtojen tarkentumisesta johtuen ja

315 000 euroa aiheutuu avustuksista kehitysvammaisille tarkoitetun oppimateriaalin tuottamiseen, mistä 150 000 euroa on siirtoa momentilta 29.10.20.

Päätösosan kohdan 1) muutos aiheutuu tarpeesta käyttää määrärahaa myös avustuksiin kehitysvammaisille tarkoitetun oppimateriaalin, selkokielisen kirjallisuuden ja muun vähälevikkisen oppimateriaalin tuottamiseen ja kohdan 7) lisäys mahdollistaa määräaikaisen henkilöstön käytön Lukutaito-ohjelman toimeenpanoon.

2025 talousarvio

21 535 000

10. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö

01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 43 745 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 56 000 euroa talousarvioesitykseen 43 689 000 euroon nähden on siirtoa momentilta 29.10.30 vuosiviikkotuntien lisäämisen kompensoimiseksi valtion kielikouluille.

2025 talousarvio	43 745 000
2024 III lisätalousarvio	400 000
2024 II lisätalousarvio	5 700 000
2024 talousarvio	42 099 000
2023 tilinpäätös	41 065 000

20. Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 77 779 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys talousarvioesitykseen 77 979 000 euroon nähden on 200 000 euroa, mistä 150 000 euroa on siirtoa momentille 29.01.31 kehitysvammaisille tarkoitetun oppimateriaalin tuottamiseen myönnettäviin avustuksiin ja 50 000 euroa siirtoa momentille 29.01.03 säästön uudelleen kohdentamiseksi.

2025 talousarvio	77 779 000
2024 III lisätalousarvio	—
2024 II lisätalousarvio	-1 000 000
2024 talousarvio	74 750 000
2023 tilinpäätös	48 730 000

30. Valtionosuus ja -avustus esi- ja perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 625 641 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

8) enintään 7 378 000 euroa perusopetuksen vahvistamisesta sekä valmistavan opetuksen laajentamisesta aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toisen kappaleen kohta 8) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdan 8).

Vähennys 56 000 euroa talousarvioesitykseen 625 697 000 euroon nähden on siirtoa momentille 29.10.01 vuosiviikkotuntien lisäämisen kompensoimiseksi valtion kielikouluille.

2025 talousarvio	625 641 000
2024 III lisätalousarvio	-1 775 000
2024 II lisätalousarvio	25 205 000
2024 talousarvio	524 425 000
2023 tilinpäätös	490 940 674

31. Valtionosuus ja -avustus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 185 338 000 euroa.

1) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisen valtionosuuden maksamiseen kansalaisopistoille, kansanopistoille, opintokeskuksille ja kesäyliopistoille sekä Snellman-korkeakoulu -nimiselle oppilaitokselle, mistä valtionosuuteen oikeuttavien yksiköiden enimmäismäärän estämättä enintään 15 830 000 euroa 100 prosentin valtionosuutena lain 9 §:n 2 momentin mukaiseen koulutukseen.

Valtionosuuteen oikeuttavat yksiköt

	enimmäismäärä	yksikkö
Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin	1 464 392	opetustunti
Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin	234 440	opiskelijaviikko
Valtionosuus opintokeskusten käyttökustannuksiin	125 960	opetustunti
Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin	42 256	opetustunti

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen, päätösosan toisen kappaleen kohta 1) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdan 1) ja päätösosan taulukko korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan Valtionosuuteen oikeuttavat yksiköt -taulukon.

Vähennys 107 000 euroa talousarvioesityksen 185 445 000 euroon nähden aiheutuu opintokeskusten valtionosuuden perusteena käytettävien kustannustietojen tarkentumisesta.

Talousarvioesitykseen nähden päätösoosan toisen kappaleen kohta 1) on muutettu vastaamaan 1.1.2025 voimaan tulevan lainmuutoksen 9 §:n 2 momenttia.

Korottamalla kansanopistojen valtionosuuteen oikeuttavien yksiköiden enimmäismäärää 3 500 opiskelijaviikolla mahdollistetaan opistovuosi-koulutuksen aloituspaikkamäärien lisääminen.

2025 talousarvio	185 338 000
2024 III lisätalousarvio	-584 000
2024 II lisätalousarvio	1 000 000
2024 talousarvio	168 313 000
2023 tilinpäätös	181 722 936

20. Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus

30. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen koulutukseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 020 403 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 345 000 euroa talousarvioesityksen 1 020 058 000 euroon nähden aiheutuu yksityisille ammatillisen koulutuksen järjestäjille korvattavien arvonlisäverojen tarkentumisesta.

2025 talousarvio	1 020 403 000
2024 talousarvio	1 081 097 000
2023 tilinpäätös	1 041 291 235

70. Opintotuki

52. Opintolainojen valtiontakaus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 252 600 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 26 700 000 euroa talousarvioesityksen 225 900 000 euroon nähden aiheutuu valtion takauksen perusteella maksettavaksi tulevien lainojen määrän, korkoavustuksen käytön ja opintolainahyvitysten kasvusta.

2025 talousarvio	252 600 000
2024 III lisätalousarvio	31 500 000
2024 talousarvio	200 000 000
2023 tilinpäätös	189 061 428

80. Taide ja kulttuuri

34. Valtionosuus ja -avustus taiteen perusopetuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 99 709 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

3) enintään 400 000 euroa muiden kuin opetustuntikohtaista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen järjestäjien harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin.

Selvitysosa: Päätososan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toisen kappaleen kohta 3) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdan 3).

Lisäys 100 000 euroa talousarvioesityksen 99 609 000 euroon nähden aiheutuu säästön uudelleenkohdentamisesta momentille 29.01.21.

2025 talousarvio	99 709 000
2024 talousarvio	96 619 000
2023 tilinpäätös	94 292 395

41. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 22 678 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

2) enintään 17 178 000 euroa suojattujen teosten tekijöille maksettavaan lainauskorvaukseen ja e-kirjojen ja e-äänikirjojen kirjastokäytön korvaukseen ja sen järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Päätososan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toisen kappaleen kohta 2) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdan 2).

Lisäys 530 000 euroa talousarvioesityksen 22 148 000 euroon nähden aiheutuu lainauskorvausten arvonlisäverokannan tarkistuksesta.

2025 talousarvio	22 678 000
2024 talousarvio	27 648 000
2023 tilinpäätös	27 648 000

50. Avustukset taiteen ja kulttuurin edistämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 88 501 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 1 000 000 euroa talousarvioesityksen 89 501 000 euroon nähden on siirtoa momentille 29.01.12 Seurasaaren ja eräiden muiden kohteiden avoinnapidon varmistamiseen.

2025 talousarvio	88 501 000
2024 III lisätalousarvio	—
2024 I lisätalousarvio	10 267 000
2024 talousarvio	99 535 000
2023 tilinpäätös	27 274 000

90. Liikuntatoimi

50. Liikunnan ja urheilun edistäminen (kiinteä määräraha)

Kohdan 5) ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä annetun lain (1419/2014) mukainen eläkkeen suuruus on 1 617,67 euroa kuukaudessa.

Selvitysosa: Päätösosa lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan neljänneksi kappaleeksi, jolloin nykyinen neljäs kappale siirtyy viidenneksi kappaleeksi.

Perustelujen täydennys talousarvioesitykseen nähden aiheutuu ylimääräisistä urheilijaeläkkeistä annetun lain mukaisesta eläkkeen määrän vahvistamisesta.

2025 talousarvio	56 223 000
2024 II lisätalousarvio	—
2024 I lisätalousarvio	1 100 000
2024 talousarvio	55 952 000
2023 tilinpäätös	119 872 700

51. Liikunnallisen elämäntavan ja liikuntaolosuhteiden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää:

5) Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishankkeeseen.

Selvitysosa: Päätösosan kappaleen kohta 5) lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdaksi 5).

Perustelujen täydennys talousarvioesitykseen nähden aiheutuu toteutetun Olympiastadionin perusparannus- ja uudistamishankkeen valtionavustuspäätösten myöntämisestä valtionavustuslain nojalla aiemmin päätetyn maksuaikataulun mukaisesti.

2025 talousarvio	54 460 000
2024 I lisätalousarvio	2 083 000
2024 talousarvio	64 201 000

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto ja tutkimus

01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 22 172 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarviesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 80 000 euroa talousarviesityksen 22 092 000 euroon nähden on siirtoa momentilta 30.40.31 uhanalaisten vaelluskalakantojen elinympäristöasioiden erityisasiantuntijan palkkaus- ja muihin menoihin.

2025 talousarvio	22 172 000
2024 talousarvio	24 482 000
2023 tilinpäätös	24 511 000

22. Tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 943 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarviesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 2 000 000 euroa talousarviesityksen 1 943 000 euroon nähden on siirtoa momentilta 30.01.40 elintarvikeviennin edistämiseen ja ruoka-alan arvoketjujen kehittämiseen.

2025 talousarvio	3 943 000
2024 talousarvio	1 943 000
2023 tilinpäätös	1 943 000

40. Maa- ja elintarviketalouden sekä luonnonvaratalouden huoltovarmuuden vahvistaminen, viennin edistäminen ja arvonnallisen kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 700 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys talousarvioesityksen 10 000 000 euroon nähden on 9 300 000 euroa, mistä 2 000 000 euroa on siirtoa momentille 30.01.22 ja 3 000 000 euroa siirtoa momentille 30.20.47 elintarvikeviennin edistämiseen ja ruoka-alan arvoketjujen kehittämiseen, 2 400 000 euroa on siirtoa momentille 30.20.49 kasvu- ja kuivikemateriaalien saatavuuden turvaamiseen ja 1 900 000 euroa on siirtoa momentille 30.40.22 metsä- ja biotalouden arvonnallisen kasvattamiseen.

2025 talousarvio

700 000

20. Maa- ja elintarviketalous

47. Ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 603 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 3 000 000 euroa talousarvioesityksen 4 603 000 euroon nähden on siirtoa momentilta 30.01.40 elintarvikeviennin edistämiseen ja ruoka-alan arvoketjujen kehittämiseen.

2025 talousarvio

7 603 000

2024 talousarvio

6 282 000

2023 tilinpäätös

5 637 000

49. Alkutuotannon tuotantopanosomavaraisuuden lisääminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kasvualusta- ja kuivikemateriaaleja koskevan tiekartan valmisteluun ja siihen liittyviin selvityksiin
- 2) kasvualusta- ja kuivikemateriaaleja koskeviin kehittämis-, kokeilu- ja investointihankkeisiin sekä viestintään
- 3) enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena ja kulutusmenojen osalta suoriteperusteisena.

Selvitysosa: Momentti palautetaan talousarvioesitykseen.

Määräraha on siirtoa momentilta 30.01.40.

Määrärahalla turvataan kotimaisten kuivike- ja kasvualustamateriaalien saatavuutta, lisätään alan osaamista, tuotekehitystä ja tuotantoa sekä edistetään omavaraisuutta.

Määrärahan käytöstä arvioidaan siirtomenojen osuudeksi noin 1,5 milj. euroa ja kulutusmenojen osuudeksi noin 0,9 milj. euroa.

Määrärahasta käytetään arviolta 0,4 milj. euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Momentin nimike on muutettu.

2025 talousarvio	2 400 000
2024 talousarvio	5 000 000
2023 tilinpäätös	4 000 000

40. Luonnonvaratalous

22. Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 964 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 1 900 000 euroa talousarvioesityksen 4 064 000 euroon nähden on siirtoa momentilta 30.01.40 metsäbiotalouden arvonlisän kasvattamiseen.

2025 talousarvio	5 964 000
2024 III lisätalousarvio	2 000 000
2024 talousarvio	4 304 000
2023 tilinpäätös	14 966 000

31. Vesi- ja kalataloushankkeiden tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 406 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

3) enintään 14 henkilötyövuotta vastaavan hankkeista aiheutuvan henkilöstön palkkausmenojen ja muiden kulutusmenojen sekä sijoitusmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Päätososan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toisen kappaleen kohta 3) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdan 3).

Vähennys 80 000 euroa talousarvioesityksen 6 486 000 euroon nähden on siirtoa momentille 30.01.01 uhanalaisten vaelluskalakantojen elinympäristöasioiden erityisasiantuntijan palkkaus- ja muihin menoihin. Momentin henkilötyövuosikiintiötä pienennetään vastaavasti yhdellä henkilötyövuodella.

2025 talousarvio	6 406 000
2024 talousarvio	7 296 000
2023 tilinpäätös	8 736 000

44. Tuki puuntuotannon kestävyiden turvaamiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 37 277 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 1 500 000 euroa talousarvioesityksen 35 777 000 euroon nähden kohdentuu terveystalouden tukemiseen metsien kasvun ja hiilinielujen vahvistamiseksi.

2025 talousarvio	37 277 000
2024 talousarvio	38 377 000
2023 tilinpäätös	42 169 016

46. Valtionavustus Suomen metsäkeskukselle (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 41 379 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 222 000 euroa talousarvioesityksen 41 157 000 euroon nähden aiheutuu yleisen arvonlisäverokannan noususta.

2025 talousarvio	41 379 000
2024 talousarvio	43 025 000
2023 tilinpäätös	45 999 000

50. Riistatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 14 779 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 1 000 000 euroa talousarvioesityksen 13 779 000 euroon nähden aiheutuu HELMI-elinympäristöohjelmaan sisältyvien kosteikkohankkeiden lisäämisestä.

2025 talousarvio	14 779 000
2024 talousarvio	14 868 000
2023 tilinpäätös	13 059 000

64. Metsähallitus

50. Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 134 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioletuksen momentin päätösoan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 44 000 euroa talousarvioletuksen 7 090 000 euroon nähden aiheutuu yleisen arvonlisäverokannan noususta.

2025 talousarvio	7 134 000
2024 talousarvio	7 244 000
2023 tilinpäätös	8 696 000

Pääluokka 31**LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA****01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot**

01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 21 896 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 258 000 euroa talousarvioesityksen 21 638 000 euroon nähden aiheutuu kansainvälisestä toiminnasta.

2025 talousarvio	21 896 000
2024 III lisätalousarvio	80 000
2024 II lisätalousarvio	166 000
2024 talousarvio	22 862 000
2023 tilinpäätös	23 654 000

02. Liikenne- ja viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 89 938 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 1 133 000 euroa talousarvioesityksen 88 805 000 euroon nähden aiheutuu saavutettavuusvalvonnan siirrosta momentilta 28.40.01.

2025 talousarvio	89 938 000
2024 III lisätalousarvio	-80 000
2024 II lisätalousarvio	-419 000
2024 talousarvio	95 762 000
2023 tilinpäätös	103 188 000

29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 570 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Lisäys 75 796 000 euroa talousarvioesityksen 494 204 000 euroon nähden aiheutuu arvonlisäveromenoarvion tarkentumisesta.

2025 talousarvio	570 000 000
2024 III lisätalousarvio	98 532 000
2024 talousarvio	471 468 000
2023 tilinpäätös	494 122 257

88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 550 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sijoituksiin liikenne- ja viestintäministeriön enemmistöomistuksessa olevan Länsirata Oy:n osakepääomaan tai sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon. Maksettavaa pääomaa saa käyttää Länsirata Oy:ssä rakentamishankkeen kustannuksiin, joka kattaa osakassopimuksessa kirjattujen yhteysvälien rakentamissuunnittelun ja rakentamisen.

Pääomituksen ja rakentamisvaihetta koskevan osakassopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että osakkaina olevat kunnat ja kaupungit ja muut mahdolliset hyötyvät julkisyhteisöt sitoutuvat maksamaan syntyviä rakentamisen kokonaiskustannuksia vähintään 400 000 000 eurolla.

Valtion omistusosuus Länsirata Oy:ssä on vähintään 50,1 %. Valtio ei luovuta miltyään osin päätösvaltaansa Länsirata Oy:lle taloudellisesti tai yhteiskunnallisesti merkittävissä asioissa.

Valtuus

Liikenne- ja viestintäministeriö oikeutetaan allekirjoittamaan Länsirata Oy:n rakentamisvaihetta koskeva osakassopimus siten, että valtion rahoitusosuus hankkeen kustannuksista on enintään 400 000 000 euroa edellyttäen, että muut omistajat rahoittavat hanketta vähintään 400 000 000 eurolla.

Selvitysosa: Momentti palautetaan talousarvioesitykseen.

Länsirata Oy:n tehtävänä on Helsinki—Turku nopeaan junayhteyteen liittyvien rataosien suunnittelu ja rakentaminen. Yhtiö voi tehdä tai teettää selvityksiä hankkeen rakentamisen mahdollistamiseksi ja hankkeen vaikutusten tunnistamiseksi. Yhtiö voi harjoittaa myös muuta raideliikenneinfrastruktuurin suunnitteluun ja rakentamiseen liittyvää toimintaa.

Hankkeen kokonaisrahoitus katettaisiin valtion ja osakkaina olevien kuntien ja kaupunkien ja muiden mahdollisten hankkeesta hyötyvien julkisyhteisöjen samansuuruisilla rahoitusosuuksilla, jolloin omistajien oman pääoman ehtoisen rahoituksen osuus olisi 800 milj. euroa. Tämän lisäksi yhtiö voisi ottaa vierasta pääomaa enintään 500 milj. euroa ja enintään hankkeista syntyviä kustannuksia vastaavasta määrästä sen jälkeen, kun yhtiön oma pääoma ei riitä osahankkeiden edistämiseen ja niistä syntyvien kustannusten kattamiseen. Valtio voisi myöntää valtion takauksen enintään 500 milj. euron vieraan pääoman ehtoiseselle rahoitukselle.

Länsiradan rakentamisvaiheen valtion kokonaisrahoitussitoumus tässä vaiheessa olisi enintään 400 000 000 euroa, johon valtio sitoutuisi osakassopimuksen allekirjoituksella sopimuksen ehtojen mukaisesti. Valtion osuus Länsirata Oy:n pääomituksesta vuonna 2025 on 10 550 000 euroa.

2025 talousarvio	10 550 000
2024 II lisätalousarvio	11 236 000
2024 talousarvio	9 000 000
2023 tilinpäätös	4 810 000

10. Liikenne- ja viestintäverkot

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 575 356 000 euroa.

MAL-sopimukseen perustuvan määrärahan käytön edellytyksenä on, että Helsingin, Tampereen, Lahden, Jyväskylän, Kuopion ja Oulun seudun kunnat sitoutuvat MAL-sopimuksen 2024—2035 tavoitteisiin, toimenpiteisiin ja niiden rahoitukseen siten kuin ne on vahvistettu neuvottelutuloksessa.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan toinen kappale lisätään talousarvioesityksen momentin päätösoosan kolmanneksi kappaleeksi, jolloin nykyiset kolmas ja neljäs kappale siirtyvät neljänneksi ja viidenneksi kappaleeksi.

Muutos talousarvioesityksen 1 496 056 000 euroon nähden on 79 300 000 euroa, missä on otettu huomioon lisäyksenä 78 900 000 euroa MAL-sopimusten mukaisena valtion osuutta vastaavana investointiohjelman määrärahana ja 500 000 euroa Helsingin seudun MAL-sopimuksesta aiheutuvana siirtona momentilta 31.20.21 sekä vähennyksenä 100 000 euroa siirtona momentille 31.10.31.

Momentin määrärahassa ei ole huomioitu lisäyksenä 15 milj. euron määrärahatarvetta, joka aiheutuu momentilta 31.10.77 toteutettavasta E18 kt 40 Turun kehätie Raision keskustassa -hankkeesta. Fintraffic Oy rahoittaa kyseisen hankkeen investointivaiheessa omistukseensa tulevat hankeosat kuten tunnelin tekniset järjestelmät ja laskuttaa hankkeen valmistuttua tekemänsä investoinnin poistot, järjestelmän käyttökustannukset ja katteen Väylävirastolta osana Väyläviraston ja Fintrafficin välistä liikenteenohjauksen palvelusopimusta, joka rahoitetaan perusväylänpidon momentilta.

2025 talousarvio	1 575 356 000
2024 III lisätalousarvio	—
2024 II lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	1 565 751 000
2023 tilinpäätös	1 378 201 000

30. Avustukset liikenne- ja viestintäverkkoihin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 43 650 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen rakentamiseen hankkeelle Sahasaarenkadun tieyhteys Kemin biotuotetehtaalle, valtionavustusten maksamiseen suunnitteluun hankkeelle Viikki—Malmi pikaraitiotie, valtionavustusten maksamiseen suunnitteluun ja rakentamiseen hankkeelle Länsi-Helsingin raitiotiet (ml. Vihdintien pikaraitiotie), valtionavustusten maksamiseen rakentamiseen hankkeelle Vantaan ratikka, valtionavustusten maksamiseen suunnitteluun ja rakentamiseen hankkeelle Tampereen seudun raitiotiet sekä valtionavustusten maksamiseen suunnitteluun ja rakentamiseen hankkeelle Helsingin juna- ja metroasemien peruskorjaus.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Länsi-Helsingin raitiotiet (ml. Vihdintien pikaraitiotie)	9 750 000
Viikki—Malmi pikaraitiotie	1 500 000
Sahansaarenkadun tieyhteys Kemin biotuotetehtaalle	3 000 000
Vantaan ratikka	14 000 000
Tampereen seudun raitiotiet	8 000 000
Helsingin juna- ja metroasemien peruskorjaus	7 400 000
Yhteensä	43 650 000

Valtuus

Liikenne- ja viestintävirasto saa sitoutua

1) Vantaan ratikan rakentamisen avustamiseen siten, että avustuserien yhteismäärä saa olla enintään 144 100 000 euroa. Valtuuden määrä on kuitenkin enintään 30 prosenttia kiinteästi raitiotien rakentamiseen liittyvistä kustannuksista. Valtionavustuksen myöntöpäätöksen edellytyksenä on, että Helsingin seudun kunnat sitoutuvat MAL-sopimuksen 2024—2035 tavoitteisiin, toimenpiteisiin ja rahoitukseen siten kuin ne on vahvistettu neuvottelutuloksessa.

2) Tampereen seudun raitioteiden suunnittelun ja rakentamisen avustamiseen siten, että avustuserien yhteismäärä saa olla enintään 55 500 000 euroa. Valtuuden määrä on kuitenkin enintään 30 prosenttia suunnittelu- ja rakentamiskustannusten yhteismäärästä. Valtionavustuksen myöntöpäätöksen edellytyksenä on, että Tampereen seudun kunnat sitoutuvat MAL-sopimuksen 2024—2035 tavoitteisiin, toimenpiteisiin ja rahoitukseen siten kuin ne on vahvistettu neuvottelutuloksessa.

3) Helsingin juna- ja metroasemien peruskorjaukseen liittyvään suunnittelun ja rakentamisen avustamiseen siten, että avustuserien yhteismäärä saa olla enintään 15 000 000 euroa suunnittelu- ja rakentamiskustannusten yhteismäärästä. Valtuuden määrä on kuitenkin enintään 30 prosenttia asemakohtaisten suunnittelu- ja rakentamiskustannusten yhteismäärästä. Valtionavustuksen myöntöpäätöksen edellytyksenä on, että Helsingin seudun kunnat sitoutuvat MAL-sopimuksen 2024—2035 tavoitteisiin, toimenpiteisiin ja rahoitukseen siten kuin ne on vahvistettu neuvottelutuloksessa.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen ja toinen kappale korvaavat talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen ja toisen kappaleen, päätösosan käyttösuunnitelma korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan käyttösuunnitelman ja päätösosan valtuuskohdan kappale lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan valtuuskohdan ensimmäiseksi kappaleeksi, jolloin valtuuskohdan nykyinen kappale siirtyy toiseksi kappaleeksi.

Lisäys talousarvioesityksen 14 250 000 euroon nähden on 29 400 000 euroa, mistä 14 000 000 euroa aiheutuu Vantaan ratikasta, 8 000 000 euroa Tampereen seudun raitiotiestä ja 7 400 000 euroa Helsingin juna- ja metroasemien peruskorjauksesta.

Uusien hankkeiden perusteluina esitetään seuraavaa:

Vantaan ratikka

Vantaan raitiotie eli Vantaan ratikka on 19,3 km pitkä pikaraitiotieyhteys lentoasemalta Aviapoliksen ja Tikkurilan kautta Hakunilaan, ja siitä Länsimäkeen ja Helsingin Mellunmäkeen. Ratikalla pyritään varmistamaan, että koko ratikkakäytävä kehittyy Vantaan kaupungin yleiskaavan ja kaavarungon tavoitteiden mukaisesti. Ratikan kaavarungon alueen asukasmäärän on ennustettu kaksinkertaistuvan nykytilanteesta noin 124 000 asukkaaseen vuonna 2050. Työpaikkojen määrän on arvioitu kasvavan noin 83 000 työpaikkaan. Hankesuunnitelman mukaan raitiotie edistää kestävien kulkumuotojen saavutettavuutta ja kestäväää liikennejärjestelmää, vähentää autoliikenteen suoritetta sekä parantaa yhdyskuntarakenteen kestävyyttä. Vantaan ratikan on arvioitu rakentuvan vuosien 2025—2031 aikana. Ratikan kustannusarvio on hankesuunnitelman mukaan yhteensä 606 milj. euroa, joista Vantaan kaupungin osuus on 591 milj. euroa ja Helsingin kaupungin osuus 15 milj. euroa. Valtio sitoutuu Vantaan ratikan rakentamisen avustamiseen enintään 144 100 000 eurolla, mutta valtionavustusten yhteismäärä on kuitenkin enintään 30 % kiinteästi raitiotien rakentamiseen liittyvistä kustannuksista.

Tampereen seudun raitiotiet

Tampere ja Pirkkala jatkavat Pirkkala—Linnainmaa -raitiotien suunnittelua ja käynnistävät vaiheen 1 Partola—Niihama -yhteysvälin toteutuksen. Valtio sitoutuu Pirkkala—Linnainmaa -raitiotien suunnittelun ja Partola—Niihama -yhteysvälin toteutuksen avustamiseen enintään 55 milj. eurolla. Valtionrahoitusta kohdennetaan koko Pirkkala—Linnainmaa -raitiotien hankesuunnitelmaan 0,5 milj. euroa, toteutussuunnitteluun 4 milj. euroa ja osuuden Partola—Niihama rakentamiseen ja siihen liittyvään varikon laajentamiseen 50,5 milj. euroa. Raitiotien toteutuksen valtionavustus voi olla enintään 30 % Partola—Niihama -yhteysvälin kiinteästi raitiotien rakentamiseen ja varikkoon liittyvistä kustannuksista ja Pirkkala—Linnainmaa -yhteysvälin suunnittelukustannuksista. Varikon osalta avustus kohdennetaan vain uuden yhteysvälin tuomiin varikon laajennustarpeisiin. Lisäksi valtio sitoutuu Lielähti—Ylöjärvi raitiotien suunnittelun avustamiseen enintään 0,5 milj. eurolla. Valtionavustus voi olla enintään 30 % suunnittelukustannuksista.

Helsingin juna- ja metroasemien peruskorjaus

Helsingin kaupunki käynnistää metroasemien peruskorjausten toteutuksen. Metroasemien peruskorjausten kokonaiskustannusarvio vuosina 2024—2031 on 209 milj. euroa. Peruskorjauksiin käytetään vuosina 2024—2027 noin 123,5 milj. euroa. Tämän lisäksi Helsingin seudun rautatieasemia parannetaan sopimuskaudella ja valtio avustaa Helsingin kaupungin omistuksessa olevien asemakohteiden perusparantamisessa. Hankkeilla edistetään erityisesti matkustajien kannalta toiminnallisuutta, turvallisuutta, esteettömyyttä ja viihtyisyyttä asemilla. Valtio sitoutuu Helsingin juna- ja metroasemien peruskorjaukseen liittyvään suunnitteluun ja rakentamisen avustamiseen enintään 15 000 000 eurolla suunnittelu- ja rakentamiskustannusten yhteismäärästä, mutta avustusten yhteismäärä on kuitenkin enintään 30 % asemakohtaisten suunnittelu- ja rakentamiskustannusten yhteismäärästä.

Edellä mainittujen muutosten johdosta Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot -taulukko muuttuu seuraavaksi:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2025	2026	2027—	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Viikki—Malmi pikaraitiotie	1 500	1 500	1 500	4 500
Sahansaarenkadun tieyhteys Kemin biotuotetehtaalle	3 000	3 000	-	6 000
Länsi-Helsingin raitiotiet (ml. Vihdintien pikaraitiotie)	9 750	15 750	55 560	81 060
Vantaan ratikka	14 000	48 400	81 700	144 100
Tampereen seudun raitiotiet	8 000	21 600	25 900	55 500
Helsingin juna- ja metroasemien peruskorjaus	7 400	5 600	2 000	15 000
Menot yhteensä	43 650	95 850	166 660	306 160
2025 talousarvio				43 650 000
2024 II lisätalousarvio				2 500 000
2024 talousarvio				19 940 000
2023 tilinpäätös				26 583 000

31. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 9 740 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Finavian lentoasemaverkoston ulkopuoliset lentoasemat ja lentopaikat	1 140 000
Yksityistieavustukset ja tiekuntien neuvonnasta aiheutuvat kulutusmenot	6 800 000
Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen ja kuntien joukkoliikennehankkeet	1 800 000
Yhteensä	9 740 000

Selvitysosa: Päättösosan kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päättösosan ensimmäisen kappaleen ja päättösosan käyttösuunnitelma korvaa talousarvioesityksen momentin päättösosan käyttösuunnitelman.

Lisäys 100 000 euroa talousarvioesityksen 9 640 000 euroon nähden aiheutuu yksityistieavustuksiin tarkoitetun määrärahan siirrosta momentilta 31.10.20.

2025 talousarvio	9 740 000
2024 II lisätalousarvio	5 776 000
2024 talousarvio	12 400 000
2023 tilinpäätös	41 003 000

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 405 141 000 euroa.

Määrärahasta on varattu 43 000 000 euroa Digiradan kehitys- ja verifiointi -hankkeelle (RRF pila2) osana elpymis- ja palautussuunnitelmaa.

Valtuus

Väylävirasto oikeutetaan tekemään sopimuksia hankkeeseen

10) Rautatieliikenteen kulunvalvontajärjestelmän modernisointi ja peruskorjausinvestointi (Digiradan toteutusvaihe) liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 10 000 000 euroa

11) Mt 180 Kurkela—Kuusisto, Kaarinan läntinen ohitustie liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 103 200 000 euroa

12) E18 kt 40 Turun kehätie Raision keskustassa liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 190 000 000 euroa

13) Vt 4 Palokan kohta, Jyväskylä liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 15 500 000 euroa

14) Vt 4 Lahden väylä välillä Kehä I—Kehä III ja Ilmasillan esitasoliittymä liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 64 000 000 euroa

15) Mt 101 Kehä I Maarinsolmun eritasoliittymä, Espoo liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 33 700 000 euroa

16) Turun satamaradan siirto liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 11 000 000 euroa

17) Oulun henkilöratapiha liittyen siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 24 500 000 euroa.

Hankkeiden 6) ja 11)—17) valtuuden ja määrärahan käytön sekä muun kehittämisen hankesuunnitteluun MAL-sopimusten mukaisten suunnitelmien laadintaan osoitettavien määrärahojen käytön edellytyksenä on seutujen MAL-sopimusten allekirjoittaminen.

Aiempina varainhoitovuosina päätetyt väylähankkeet

	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä, ml. aiempina varainhoitovuosina tehtyjen sitoumusten aiheuttamat menot (euroa)
Tiehankeet	
Vt 11 Koiviston silta ja Pikkuhaaran silta, Pori ja Ulvila	16 000 000
Vt 21 Ailakkalahti—Kilpisjärvi, Enontekiö	5 000 000
Vt 3 Moreenin eritasoliittymä, Hämeenlinna ja Janakkala	5 040 000
Vt 5 Leppävirta—Kuopio	180 000 000
Vt 8 Edsevö—Lepplax	24 000 000
Vt 15 Kotkan sisääntulotie (Hyväntuulentie)	8 170 000
Vt 3 ja vt 19 liittymäjärjestelyt Jalasjärvi, Kurikka	11 000 000
Vt 4 Leivonmäen pohjoispuolella, Joutsa	14 000 000

Aiempina varainhoitovuosina päätetyt väylähankkeet

	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä, ml. aiempina varainhoitovuosina tehtyjen sitoumusten aiheuttamat menot (euroa)
Vt 4 Oravasaaren eritasoliittymä, Jyväskylä	8 000 000
Vt 9 Lievestuoreen kohdalla	30 000 000
Kt 68 Edsevö—Pietarsaari, vaihe 3	7 500 000
Mt 8155 Poikkimaantie	33 500 000
Vt 9 parantaminen ja st 562 Lentokentätien liikennejärjestelyt	42 600 000
Vt 6 Korian kohta	15 500 000
Mt 180 Kirjalansalmen ja Hessundinsalmen siltojen uusiminen	128 000 000
Vt 4 Äänekoski—Viitasaari -tieosuuden kehittäminen	50 000 000
Vt 5 Hurus—Hietanen tieosuuden kehittäminen	17 000 000
Hailuodon kiinteä yhteys	121 000 000
Kt 68 Edsevö eritasoliittymän parantaminen	8 200 000
Kt 68 parantaminen rakentamalla uusi Kolpin ylikulkusilta V-1879, Pedersöre	6 200 000
Vt 25 Lepin liittymän alikulku	3 000 000
Vt 23 parantaminen välillä Varkaus—Viinijärvi	13 000 000
Vt 19 Seinäjoki—Lapua, 1. vaihe	31 000 000
Vt 15 Paimenportin eritasoliittymän rakentaminen	17 000 000
Vt 8 Turku—Pori parantaminen Eurajoen kohdalla	27 100 000
Vt 4 parantaminen välillä Hartola—Oravakivensalmi	26 000 000
Vt 4 Oulu—Kemi liittymien parantaminen Simossa	25 000 000
E18 Kt 50 Kehä III parantaminen, 3. vaihe, Askiston kohta ja Vantaankoski	
Pakkala lisäkaistat	30 000 000
Vt 3 Hämeenkyrön ohitustie	69 200 000
Vt 8 Turku—Pori, Mynämäen ja Luvian ohituskaisat	30 000 000
Kt 51 Kirkkonummi—Kivenlahti	80 000 000
Vt 3 Tampere—Vaasa, Laihian kohta, 1. vaihe	27 000 000
Vt 4 Oulu—Kemi	143 000 000
Vt 5 Mikkeli—Juva	121 000 000
Vt 12 Lahden eteläinen kehätie	198 000 000
Vt 12 Tillola—Keltti	15 000 000
Vt 4 Kirri—Tikkakoski	147 800 000
Ratahankkeet	
Rantaradan kehittäminen Karjaa—Kauklahti	80 000 000
Tampereen henkilöratapiha	163 000 000
Laurila—Tornio—Haaparanta rataosan sähköistäminen	18 000 000
Digiradan kehitys- ja verifiointivaihe	130 000 000
Oulu—Kemi -rataosan välityskyvyn parantaminen, kohtausraiteet	16 500 000
Tampere—Jyväskylä -radan parantaminen, 1. vaihe	24 500 000
Turun ratapihan kehittäminen ja Kupittaa—Turku kaksoisraiteen rakentaminen	86 000 000
Digirata -pilottihanke (ETCS-testirata ja -laboratorio)	11 000 000
Helsinki—Tampere -rataosan peruskorjauksen aloittaminen	8 000 000
Kuopion ratapihan parantaminen, 1. vaihe	43 500 000
Oritkarin kolmioraide	15 600 000
Espoon kaupunkirata	178 500 000

Aiempina varainhoitovuosina päätetyt väylähankkeet

	Sitoumuksista valtiolle aiheutuvien menojen enimmäismäärä, ml. aiempina varainhoitovuosina tehtyjen sitoumusten aiheuttamat menot (euroa)
Oulu—Kontiomäki -rataosan välityskyvyn parantaminen, 1. vaihe	26 500 000
Kontiomäki—Pesiökylä -radan parantaminen	102 000 000
Kemin biotuotetehtaan raideyhteydet, Kemin kohta	12 500 000
Hyvinkää—Hanko -rataosan sähköistäminen	62 000 000
Kouvola—Kotka/Hamina -radan parantaminen	133 500 000
Iisalmi—Ylivieska (sähköistys ja Iisalmen kolmioraide)	66 000 000
Joensuun ratapihan parantaminen	83 000 000
Pohjanmaan rata	674 000 000
Helsinki—Riihimäki rataosan kapasiteetin lisääminen, 1. vaihe	163 000 000
Helsinki—Riihimäki kapasiteetin lisääminen, 2. vaihe	383 000 000
Helsingin ratapihan toiminnallisuuden parantaminen	60 000 000
Luumäki—Imatra—Venäjän raja, ratayhteyden parantaminen	210 000 000
Pori—Mäntyluoto rataosan sähköistys	10 100 000
Uudenkaupungin radan sähköistys	21 000 000

Vesiväylähankkeet

Tornion meriväylän geometrian parantaminen ja Vaasan meriväylän sisäosan leventäminen	11 500 000
Kemin Ajoksen meriväylän syventäminen	41 700 000
Savonlinnan syväväylän siirtäminen	40 000 000
Kokkolan meriväylä	45 000 000
Koverharin meriväylän syventäminen	2 500 000
Vuosaaren meriväylä	12 500 000

Väylähankkeiden suunnittelu

Tornio—Kolari -rataosan sähköistyksen suunnittelu	7 500 000
Savonrata välillä Kouvola—Kuopio nopeuden ja kapasiteetin noston suunnittelu	3 000 000
Pääradan kehittäminen: Riihimäki—Tampere kehittämisen suunnittelu	22 000 000
E18 Turun kehätien parantaminen välillä Naantali—Raisio, suunnittelu	4 200 000
Pääradan suunnittelun edistäminen välillä Tampere—Oulu	6 800 000
Helsinki—Pasila -yhteysvälin ratakapasiteetin lisäämiseen valmistautuminen	600 000
Tampere—Jyväskylä -radan suunnittelu	18 000 000
Seinäjoki—Vaasa -radan suunnittelu	4 200 000
Vt 4 Hirvas—Rovaniemi—Vikajärvi -hankkeen suunnittelu	4 600 000

Yhteiset väylähankkeet

Äänekosken biotuotetehtaan liikenneyhteydet	174 000 000
---	-------------

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan kolmannen kappaleen. Päätösosan valtuuskohdan ensimmäisen kappaleen kohdat 10)—17) lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan valtuuskohdan ensimmäisen kappaleen kohdiksi 10)—17) ja päätösosan valtuuskohdan toinen kappale korvaa talousarvioesi-

tyksen momentin päätösosan valtuuskohdan toisen kappaleen. Päätösosan valtuuskohdan taulukko korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan valtuuskohdan vastaavan taulukon.

Muutos talousarvioesityksen 373 693 000 euroon nähden on 31 448 000 euroa, missä on otettu huomioon lisäyksenä 15 000 000 euroa Digiradan kehitys- ja verifiointivaihe -hankkeen RRF-osuudesta, 1 000 000 euroa Rautatieliikenteen kulunvalvontajärjestelmän modernisointi ja peruskorjausinvestointi (Digiradan toteutusvaihe) -hankkeesta, 5 000 000 euroa mt 180 Kurkela—Kuusisto, Kaarinan läntinen ohitustie -hankkeesta, 3 000 000 euroa E18 kt 40 Turun kehätie Raision keskustassa -hankkeesta, 2 000 000 euroa vt 4 Palokan kohta, Jyväskylä -hankkeesta, 1 000 000 euroa vt 4 Lahden väylä välillä Kehä I—Kehä III ja Ilmasillan eritasoliittymä -hankkeesta, 1 000 000 euroa mt 101 Kehä I Maarinsolmun eritasoliittymä, Espoo -hankkeesta, 1 000 000 euroa Turun satamaradan siirto -hankkeesta, 1 000 000 euroa Oulun henkilöratapiha -hankkeesta, 37 000 euroa Vt 4 Hirvas—Rovaniemi—Vikajärvi -hankkeen suunnittelusta, 2 000 000 euroa muun kehittämisen hankesuunnittelusta liittyen Helsingin seudun MAL-sopimuksen mukaisten suunnitelmien laadintaan ja 6 000 000 euroa muun kehittämisen hankesuunnittelusta liittyen Oulun seudun MAL-sopimusten mukaisten suunnitelmien laadintaan sekä vähennyksenä 1 500 000 euroa Vt 6 Korian kohta -hankkeesta ja 5 089 000 euroa Turun ratapihan kehittäminen ja Kupittaa—Turku kaksoisraiteen rakentaminen -hankkeesta.

Rautatieliikenteen kulunvalvontajärjestelmän modernisointi ja peruskorjausinvestointi -hankkeen yhteensä 1,2 mrd. euron investointikustannukset ajoittuvat vuosille 2025—2040 sisältäen Väyläviraston osuuden ja Fintraffic Raide Oy:n liikenteenhallintajärjestelmien päivittämiseen liittyvät investoinnit ilman rahoituskustannuksia. Hankkeen toteuttamiseksi tarpeelliset valtuudet ja määrärahat huomioidaan seuraavissa talousarvioissa hankkeen etenemisen mukaisesti.

Hanketta on valmisteltu vuodesta 2019 lähtien ja meneillään on EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) sekä Verkkojen Eurooppa -välineen (CEF) osarahoituksella kehitys- ja verifiointivaihe. Toteutusvaiheessa vuodesta 2025 alkaen rakennetaan yleiseurooppalaisesti yhteentoimiva raideliikenteen hallintajärjestelmä (ERTMS) sekä uusitaan ja nykyaikaistetaan koko turvalaitekanta ja liikenteenhallintajärjestelmät koko rataverkolle maantieteellisesti alueittain edeten.

Talousarvioesitykseen nähden Aiempina varainhoitovuosina päätetyt väylähankkeet -taulukon hankkeen Vt 21 Ailakkalahti—Kilpisjärvi, Enontekiö valtuutta on tarkistettu 800 000 eurolla 5 000 000 euroon, hankkeen Mt 8155 Poikkimaantie valtuutta on tarkistettu 3 500 000 eurolla 33 500 000 euroon, hankkeen Vt 4 Oravasaaren eritasoliittymä, Jyväskylä valtuutta on tarkistettu 1 000 000 eurolla 8 000 000 euroon ja hankkeen Tornion meriväylän geometrian parantaminen ja Vaasan meriväylän sisäosan leventäminen valtuutta on tarkistettu 5 000 000 eurolla 11 500 000 euroon.

Edellä mainittujen muutosten johdosta Hanke-erittely ja Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot -taulukko muuttuvat seuraaviksi:

Hanke-erittely

		Valmis Hyväksytty liikenteelle	Sopimus- valtuus milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määrä- rahatarve v. 2025 milj. €	Määrä- rahatarve myöhemmin milj. €
Tiehankkeet						
Mt 180 Kirjalansalmen ja Hessundin- salmen siltojen uusiminen	III LTA 2021	2025	128,0	108,0	20,0	-
Vt 4 Äänekoski—Viitasaari -tie- osuuden kehittäminen	TA 2021/ IV LTA 2022	2024	50,0	45,2	4,8	-
Hailuodon kiinteä yhteys	VII LTA 2020/IV LTA 2022/II LTA 2023	2025	121,0	86,0	35,0	-
Vt 9 parantaminen ja st 562 Lento- kentäntien liikennejärjestelyt	IV LTA 2022	2026	42,6	17,0	21,0	4,6
Kt 68 välillä Edsevö—Pietarsaari	TA 2024	2026	7,5	0,5	3,5	3,5
Vt 4 Leivonmäen pohjoispuolella	TA 2024	2026	14,0	1,0	11,0	2,0
Vt 4 Oravasaaren eritasoliittymä	TA 2024/ III LTA 2024	2025	8,0	2,0	6,0	-
Vt 9 Lievestuoreen kohdalla	TA 2024	2026	30,0	2,0	14,0	14,0
Vt 3 Moreenin eritasoliittymä, Hämeenlinna ja Janakkala	II LTA 2024	2026	5,04	1,0	1,04	3,0
Vt 5 Leppävirta—Kuopio	II LTA 2024	2029	180,0	-	11,0	169,0
Vt 8 Edsevö—Lepplax	II LTA 2024	2026	24,0	-	11,0	13,0
Vt 15 Kotkan sisääntulotie (Hyvän- tuulentie)	II LTA 2024	2026	8,17	1,0	5,0	2,17
Vt 3 ja vt 19 liittymäjärjestelyt Jalas- järvi, Kurikka	II LTA 2024	2026	11,0	1,0	8,0	2,0
Vt 11 Koiviston silta ja Pikkuhaaran silta, Pori ja Ulvila	II LTA 2024	2026	16,0	11,75	-	4,25
Ratahankkeet						
Tampere—Jyväskylä -radan parantaminen, 1. vaihe	TA 2021/ IV LTA 2022	2023	24,5	22,0	2,5	-
Turun ratapihan kehittäminen ja Kupittaa—Turku kaksoisraiteen rakentaminen	TA 2021/ IV LTA 2022/II LTA 2023/TA 2024	2024	86,0	78,4	7,6	-
Digiradan kehitys- ja verifiointivaihe	III LTA 2021	2027	130,0	53,0	48,0	29,0

Hanke-erittely

	Hyväksytty	Valmis liikenteelle	Sopimus- valtuus milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määrä- rahatarve v. 2025 milj. €	Määrä- rahatarve myöhemmin milj. €
Joensuun ratapihan parantaminen	LTA 2019/IV					
	LTA 2022	2023	83,0	82,0	1,0	-
Helsinki—Riihimäki kapasiteetin lisääminen, 2. vaihe	IV LTA 2020/TA					
	2024	2027	383,0	133,8	58,8	190,4
Espoon kaupunkirata	IV LTA 2020/II					
	LTA 2023	2024	178,5	84,4	25,0	69,1
Tampereen henkilöratapiha	TA 2024	2028	163,0	5,0	32,0	126,0
Rantaradan kehittäminen Karjaa— Kauklahti	II LTA 2024/TA					
	2025	2027	80,0	-	17,0	63,0
Vesiväylähankkeet						
Koverharin meriväylän syventäminen	II LTA 2023	2025	2,5	0,05	2,45	-
Väylähankkeiden suunnittelu						
Vt 4 Hirvas—Rovaniemi—Vikajärvi -hankkeen suunnittelu	II LTA 2023		4,6	2,0	0,5	2,1
Tornio—Kolari sähköistys suunnittelu	TA 2024		7,5	0,5	2,5	4,5
Savonrata välillä Kouvola—Kuopio nopeuden ja kapasiteetin noston suunnittelu	TA 2024		3,0	1,0	1,0	1,0
Pääradan kehittäminen: Riihimäki— Tampere kehittämisen suunnittelu	TA 2024		22,0	0,5	6,0	15,5
Muu kehittämisen hankesuunnittelu				-	16,9	-
Keskeneräiset väylähankkeet yhteensä			1 812,9	739,1	372,6	718,1
Uudet väylähankkeet						
Mt 642 Äänekosken silta	TA 2025	2027	15,0	-	1,0	14,0
Vt 15 Rantahaka (Kotka)—Kouvola	TA 2025	2029	122,0	-	1,0	121,0
Vt 21 Palojoensuu—Maunu	TA 2025	2027	30,0	-	1,0	29,0
Vt 23 Karvion kohta	TA 2025	2026	14,0	-	1,0	13,0
Vt 12 Mankala—Tillola	TA 2025	2030	92,0	-	1,0	91,0
Vt 8 parantaminen Kokkolan kohdalla, Kokkolan keskusta 1. vaihe	TA 2025	2027	13,0	-	1,0	12,0
Vt 8 ja st 724 Vaasan yhdystie 1. vaihe	TA 2025	2028	31,0	-	-	31,0
Karjalan radan kehittäminen	TA 2025	2028	90,0	-	10,5	79,5
Suupohjan radan suunnittelu ja korjaus	TA 2025		15,0	-	1,0	14,0
Rautatieliikenteen kulunvalvonta- järjestelmän modernisointi ja perus- korjausinvestointi (Digiradan toteutus- vaihe)	TA 2025		10,0	-	1,0	9,0

Hanke-erittely

	Hyväksytty	Valmis liikenteelle	Sopimus- valtuus milj. €	Arvioitu käyttö milj. €	Määrä- rahatarve v. 2025 milj. €	Määrä- rahatarve myöhemmin milj. €
Mt 180 Kurkela—Kuusisto, Kaarinan läntinen ohitustie	TA 2025	2028	103,2	-	5,0	98,2
E18 kt 40 Turun kehätie Raision keskustassa	TA 2025	2030	190,0	-	3,0	187,0
Vt 4 Palokan kohta, Jyväskylä	TA 2025	2027	15,5	-	2,0	13,5
Vt 4 Lahden väylä välillä Kehä I— Kehä III ja Ilmasillan esitasoliittymä	TA 2025	2028	64,0	-	1,0	63,0
Mt 101 Kehä I Maarinsolmun eritaso- liittymä, Espoo	TA 2025	2027	33,7	-	1,0	32,7
Turun satamaradan siirto	TA 2025	2026	11,0	-	1,0	10,0
Oulun henkilöratapiha	TA 2025	2027	24,5	-	1,0	23,5
Uudet väylähankkeet yhteensä			873,9	-	32,5	841,4
Keskeneräiset ja uudet väylä- hankkeet yhteensä			2 686,8	739,1	405,1	1 559,5

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2025	2026	2027	2028—	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Keskeneräiset väylähankkeet	355 741	255 305	222 756	240 019	1 073 821
Uudet väylähankkeet	32 500	254 000	203 700	383 700	873 900
Menot yhteensä	388 241	509 305	426 456	623 719	1 947 721

2025 talousarvio	405 141 000
2024 III lisätalousarvio	11 552 000
2024 II lisätalousarvio	40 878 000
2024 talousarvio	332 620 000
2023 tilinpäätös	441 082 000

20. Liikenteen ja viestinnän palvelut*20. Saaristo- ja yhteysalusliikenteen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)***Valtuus**

Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus oikeutetaan solmimaan 15-vuotisia kokonaispalvelusopimuksia saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostamisesta neljällä reitti-alueella enintään 85 000 000 euron kokonaiskustannusten määräästä.

Selvitysosa: Päätösosan valtuuskohdan kappale lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan valtuuskohdan ensimmäiseksi kappaleeksi, jolloin valtuuskohdan nykyinen kappale siirtyy toiseksi kappaleeksi.

2025 talousarvio	19 886 000
2024 talousarvio	20 386 000
2023 tilinpäätös	17 886 000

21. (31.20.55) Julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 106 924 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 500 000 euroa talousarvioesityksen 107 424 000 euroon nähden aiheutuu siirrosta momentille 31.10.20 Helsingin seudun MAL-sopimuksen mukaisesti suurten kaupunkiseutujen julkisen henkilöliikenteen tuesta käytettäväksi Helsingin seudun MAL-sopimuksessa todettuihin kohteisiin.

2025 talousarvio	106 924 000
2024 talousarvio	102 424 000
2023 tilinpäätös	118 724 000

60. Siirto valtion televisio- ja radiorahastoon (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 593 652 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 16 029 000 euroa talousarvioesityksen 609 681 000 euroon nähden aiheutuu indeksikorotuksen osuudesta liittyen hallituksen esitykseen valtion televisio- ja radiorahastolain 3 § muuttamisesta parlamentaarisen YLE-työryhmän ehdotuksen mukaisesti.

2025 talousarvio	593 652 000
2024 talousarvio	593 652 000
2023 tilinpäätös	575 802 000

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 38 675 000 euroa.

Määrärahasta on varattu

- 1) 290 000 euroa energiainfrastruktuuri-investointeihin (RRF pilari1)
- 2) 280 000 euroa investointeihin uuteen energiateknologiaan (RRF pilari1)
- 3) 466 000 euroa vähähiilisen vedyn sekä hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen (RRF pilari1)
- 5) 50 000 euroa avainalojen vauhdittamiseen ja osaamisen vahvistamiseen (RRF pilari3)
- 6) 20 000 euroa teollisuuden prosessien suoraan sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen (RRF pilari1)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Päätososan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätososan ensimmäisen kappaleen, päätososan toisen kappaleen kohdat 1)—3) korvaavat talousarvioesityksen momentin päätososan neljännen kappaleen vastaavat kohdat ja päätososan toisen kappaleen kohdat 5) ja 6) lisätään talousarvioesityksen momentin päätososan neljännen kappaleen kohdiksi 5) ja 6).

Muutos talousarvioesityksen 37 193 000 euroon nähden on 1 482 000 euroa, missä on otettu huomioon lisäyksenä 300 000 euroa energia- ja ilmastostrategian ja keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman politiikkaskenaariolaskelmiin, 300 000 euroa siirtona momentilta 32.01.02 työnvälitystilastojärjestelmän kehittämismenoihin, 240 000 euroa energiainfrastruktuuri-investointeihin (RRF pilari1), 230 000 euroa investointeihin uuteen energiateknologiaan (RRF pilari1), 400 000 euroa vähähiilisen vedyn sekä hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen (RRF pilari1), 50 000 euroa avainalojen vauhdittamiseen ja osaamisen vahvistamiseen (RRF pilari3) ja 20 000 euroa teollisuuden prosessien suoraan sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen (RRF pilari1) sekä vähennyksenä 58 000 euroa siirtona momentille 33.02.07 ELA-asiantuntijan palkkauserämenoihin.

2025 talousarvio	38 675 000
2024 III lisätalousarvio	150 000
2024 II lisätalousarvio	3 412 000
2024 talousarvio	40 599 000
2023 tilinpäätös	39 247 000

02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 237 401 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Muutos talousarvioesityksen 237 351 000 euroon nähden on 50 000 euroa, missä on otettu huomioon lisäyksenä 350 000 euroa siirtana momentilta 32.50.03 kotoutumiseen liittyviin menoihin ja vähennyksenä 300 000 euroa siirtana momentille 32.01.01 työnvälitystilastojärjestelmän kehittämismenoihin.

2025 talousarvio	237 401 000
2024 II lisätalousarvio	2 160 000
2024 talousarvio	220 398 000
2023 tilinpäätös	217 678 000

05. Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 71 708 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Vähennys 21 042 000 euroa talousarvioesityksen 92 750 000 euroon nähden aiheutuu Business Finlandin ulkomaantoimintojen budjettirahoituksen siirrosta momentille 24.01.02.

2025 talousarvio	71 708 000
2024 III lisätalousarvio	560 000
2024 II lisätalousarvio	-401 000
2024 talousarvio	99 326 000
2023 tilinpäätös	104 498 000

10. Digitalisaation kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 11 113 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

3) enintään 40 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkausmenoihin

4) taloustietojen viranomaisraportointi (VirTa) -uudistuksen valmisteluvaiheen tehtäviin ja sen edellyttämään hankehallintaan, vaatimusmäärittelyyn, määrittelyyn ja hankintasuunnitteluun sekä muihin käyttöönottoedellytysten valmistelutehtäviin.

Määrärahasta on varattu

1) 3 750 000 euroa Luvat ja valvonta -palvelun jatkokehittämiseen ja käytön laajentamiseen sekä RED III direktiivin muutosten ja puhtaan siirtymän edellytysten toteuttamiseen (REPowerEU-luvitus)

2) 1 531 000 euroa edunsaajarekisterille (RRF pilari2)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen, päätösoosan toisen kappaleen kohta 3) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdan 3), päätösoosan toisen kappaleen kohta 4) lisää talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdaksi 4) ja päätösoosan kolmas kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan kolmannen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 8 582 000 euroon nähden on 2 531 000 euroa, mistä 1 531 000 euroa aiheutuu vuoden 2022 talousarviossa käyttämättä jäävän edunsaajarekisterin (RRF pilari2) määrärahan uudelleenbudjetoinnista ja 1 000 000 euroa Luvat ja valvonta -palvelun (REPowerEU-luvitus) rahoituksesta.

2025 talousarvio	11 113 000
2024 III lisätalousarvio	—
2024 II lisätalousarvio	1 800 000
2024 talousarvio	25 200 000
2023 tilinpäätös	43 500 000

20. Siviilipalvelus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 600 000 euroa.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 1 161 000 euroa talousarvioesityksen 4 439 000 euroon nähden aiheutuu siviilipalvelushakemusten ja täydennyspalvelushakemusten määrän voimakkaasta kasvusta.

2025 talousarvio	5 600 000
2024 II lisätalousarvio	883 000
2024 talousarvio	6 139 000
2023 tilinpäätös	5 620 991

41. Erityisavustus Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy:n tutkimusinfrastruktuuriin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 47 750 000 euroa.

Valtuudesta on varattu 4 500 000 euroa ja määrärahasta 4 770 000 euroa puhtaan energian pilotti-infrastruktuuri Bioruukkiin (REPowerEU) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan toinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan kolmannen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 40 750 000 euroon nähden on 7 000 000 euroa, mistä 1 500 000 euroa aiheutuu kvanttietokoneen, 270 000 euroa puhtaan energian pilotti-infrastruktuurin Bio-ruukkiin rakentamisen (REPowerEU), 5 000 000 euroa Kvanttinova-pilotointiympäristön yhteiskäyttöisten laitteiden hankinnan ja 230 000 euroa kvanttisalaustekniikoita hyödyntävän verkoinfrastruktuurin rakentamisen maksatusten tarkistuksista.

2025 talousarvio	47 750 000
2024 III lisätalousarvio	-10 870 000
2024 talousarvio	16 020 000
2023 tilinpäätös	6 529 028

20. Uudistuminen ja vähähiilisyys

40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 538 025 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2025 saa tehdä uusia rahoituspäätöksiä enintään 940 523 000 eurolla.

Valtuudesta on varattu 400 000 000 euroa teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseen sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseen liittyvien investointien tukemiseen.

Määrärahaa ja valtuutta saa käyttää:

12) valtionavustuslain (688/2001) ja annettavan valtioneuvoston asetuksen mukaisesti teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseen sekä ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseen liittyviin investointihankkeisiin, joiden tukemisen Euroopan komissio on erillisen ilmoituksen perusteella hyväksynyt sisämarkkinoille soveltuvaksi.

Määrärahasta on varattu

- 1) 33 810 000 euroa materiaalien ja teollisuuden sivuvirtojen uudelleenkäytön ja kierrätyksen edistämiseen (RRF pilari1)
- 4) 4 600 000 euroa 6G:n, tekoälyn ja kvanttilaskennan kehittämisympäristöihin (RRF pilari2)
- 5) 8 200 000 euroa innovaatio- ja tutkimusinfrastruktuurin edistämiseen (RRF pilari3)
- 6) 30 300 000 euroa veturiyrittäjärahoitukseen (RRF pilari3)
- 7) 3 700 000 euroa avainalojen vauhdittamiseen ja osaamiseen vahvistamiseen (RRF pilari3)
- 8) 3 000 000 euroa innovatiivisten kasvuyritysten tukemiseen (RRF pilari3)
- 9) 1 600 000 euroa teollisuuden vähähiilisen, kiertotalouden ja digitaalisen uudistumisen edistämisen ja teollisen palveluviennin kasvattamisen ohjelmaan (RRF pilari3)

11) 1 800 000 euroa luovien alojen rakennetukeen (RRF pilari3)

12) 15 000 euroa matkailualan kestävän ja digitaalisen kasvun tukemiseen (RRF pilari3)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen, päätösosan valtuuskohta korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan valtuuskohdan, päätösosan toisen kappaleen kohta 12) lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdaksi 12), päätösosan kolmannen kappaleen kohdat 1)—11) korvaavat talousarvioesityksen momentin päätösosan neljännen kappaleen vastaavat kohdat ja kohta 12) lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan neljännen kappaleen kohdaksi 12) ja päätösosan neljäs kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan kuudennen kappaleen.

Lisäys talousarvioesitykseen 520 110 000 euroon nähden on 17 915 000 euroa, mistä 6 500 000 euroa aiheutuu materiaalien ja teollisuuden sivuvirtojen uudelleenkäytön ja kierrätyksen edistämisen (RRF pilari1), 1 600 000 euroa 6G:n, tekoälyn ja kvanttilaskennan kehittämissympäristöjen (RRF pilari2), 2 200 000 euroa innovaatio- ja tutkimusinfrastruktuurin edistämisen (RRF pilari3), 4 600 000 euroa veturiyritysrahoituksen (RRF pilari3), 700 000 euroa avainalojen vauhdittamisen ja osaamisen vahvistamisen (RRF pilari3), 1 000 000 euroa innovatiivisten kasvuyritysten tukemisen (RRF pilari3), 700 000 euroa teollisuuden vähähiilisen, kiertotalouden ja digitaalisen uudistumisen edistämisen ja teollisen palveluviennin kasvattamisen ohjelman (RRF pilari3), 600 000 euroa luovien alojen rakennetuen (RRF pilari3) ja 15 000 euroa matkailualan kestävän ja digitaalisen kasvun tukemisen (RRF pilari3) maksatusten tarkistuksista.

Valtuuden lisäys 400 000 000 euroa talousarvioesityksen 540 523 000 euroon nähden aiheutuu teollisuuden tuotantoprosessien vähähiilistämisen ja energiatehokkuuden edistämiseen sekä ilmaston neutraaliin talouteen siirtymisen edistämiseen liittyvien investointien tukemisesta.

2025 talousarvio	538 025 000
2024 III lisätalousarvio	-15 000 000
2024 II lisätalousarvio	17 690 000
2024 talousarvio	543 673 000
2023 tilinpäätös	326 282 789

41. Energiatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 443 761 000 euroa.

Valtuus

Mikäli vuoden 2024 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2025 enintään 214 100 000 eurolla.

Määrärahasta on varattu

1) 94 352 000 euroa energiainfrastruktuuri-investointeihin (RRF pilari1)

2) 87 389 000 euroa uuden energiateknologian investointeihin (RRF pilari1)

3) 19 790 000 euroa teollisuuden prosessien sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen (RRF pilari1)

4) 43 600 000 euroa puhtaan siirtymän investointeihin (REPowerEU)

osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Päättösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päättösosan ensimmäisen kappaleen, päättösosan valtuuskohdan kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päättösosan valtuuskohdan toisen kappaleen ja päättösosan toisen kappaleen kohdat 1)–4) korvaavat talousarvioesityksen momentin päättösosan kolmannen kappaleen kohdat 1)–5).

Muutos talousarvioesityksen 364 061 000 euroon nähden on 79 700 000 euroa, missä on otettu huomioon lisäyksenä 48 047 000 euroa energiainfrastruktuuri-investointeihin (RRF pilari1), 41 645 000 euroa uuden energiateknologian investointeihin (RRF pilari1), 6 308 000 euroa teollisuuden prosessien sähköistämiseen ja vähähiilistämiseen (RRF pilari1) ja 21 800 000 euroa puhtaan siirtymän investointeihin (REPowerEU) sekä vähennyksenä 38 100 000 euroa siirtoma momentille 32.20.44 vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseen (RRFpilari1).

2025 talousarvio	443 761 000
2024 III lisätalousarvio	-201 792 000
2024 II lisätalousarvio	-141 000 000
2024 I lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	449 637 000
2023 tilinpäätös	66 340 398

44. Suomen elpymis- ja palautumisvälineen mukainen investointituki vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 51 558 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseen (RRF pilari1), joko Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisille energiainvestoinneille vuosina 2022—2026 annetun valtioneuvoston asetuksen (1112/2021) tai tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (1444/2014) nojalla.

Työ- ja elinkeinoministeriö ja Innovaatiorahoituskeskus Business Finland oikeutetaan solmi-
maan määrärahan käyttöä koskeva täytäntöönpanosopimus.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Mikäli vuoden 2024 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2025 enintään 65 628 000 eurolla.

Määräraha ja valtuus ovat osa elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Momentti lisätään talousarvioesitykseen.

Rahoitettavat hankkeet ovat EU:n elpymisvälineen kautta rahoitettavia investointeja vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen. Vähähiilisen vedyn ja hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen edistämiseksi pyritään mahdollistamaan puhtaalla energialla tuotetun vedyn tuotanto, hyödyntämisen skaalaaminen ja ratkaisut hiilidioksidin talteenottoon ja hyödyntämiseen. Investoinnit mahdollistavat kasvihuonekaasujen vähentämisen.

Investointituki on osa taloudellista ohjausta, jolla energiasysteemiä pyritään ohjaamaan tehokkaampiin ja ilmastoon sekä ympäristön kannalta parhaisiin ratkaisuihin. Tukea tarvitaan erityisesti uuden teknologian käyttöönoton ja kaupallistumisen edistämiseen. Investointituki on investointihankkeissa enintään 45 %.

2025 talousarvio	51 558 000
2024 III lisätalousarvio	13 400 000

47. *Julkisen liikennesähkön ja -kaasun lataus- ja tankkausinfrastruktuurin edistäminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 334 000 euroa.

Valtuus

Mikäli vuoden 2024 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2025 enintään 16 670 000 eurolla.

Määrärahasta on varattu 1 334 000 euroa julkisiin liikennesähkön lataus- ja vedyn tankkausinfrastruktuurihankkeisiin (RRF pilari1) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Selvitysosa: Päätösojan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösojan ensimmäisen kappaleen, päätösojan valtuuskohdan kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösojan valtuuskohdan ensimmäisen kappaleen ja päätösojan toinen kappale lisää talousarvioesityksen momentin päätösojan kolmanneksi kappaleeksi, jolloin nykyinen kolmas kappale siirtyy neljänneksi kappaleeksi.

Lisäys 1 334 000 euroa talousarvioesityksen 2 000 000 euroon nähden aiheutuu vuoden 2024 kolmannessa lisätalousarviossa hyväksytyn valtuuden määräraha vaikutuksista vuodelle 2025.

2025 talousarvio	3 334 000
2024 III lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	—
2023 tilinpäätös	21 500 000

87. *Pääomallainat teollisuuden uudistumiseen ja yritysveltoisten liiketoimintaekosysteemien kehittämiseen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää osakeyhtiölain (624/2006) mukaisten vakuudettomien pääomallainojen maksamiseen yrityksille ja muille yhteisöille liiketoimintaekosysteemiä uudistavaan toimintaan.

Lainoja on voitu myöntää valtiontukea sisältämättömänä pääomalainana tai Euroopan komission asetuksen (EU 651/2014) mukaisena käynnistystukena. Mikäli laina on myönnetty käynnistystukena ja nuoren yrityksen tavoitteleva yritystoiminta epäonnistuu, lainan maksamaton pääoma ja korot voidaan poikkeustapauksessa jättää perimättä tai muutoin muuttaa lainan ehtoja valtioneuvoston asetuksessa (1444/2014) tarkemmin määriteltävällä tavalla.

Osa rahoituksesta voidaan maksaa ennakkona.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Momentti palautetaan talousarvioesitykseen.

Määräraha liittyy nostamattomaan pääomalainaan keskeneräiseen projektiin. Lisäyksellä varaudutaan siihen, että nostamaton laina pystytään tarvittaessa maksamaan asiakasyritykselle.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2025	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Ennen vuotta 2025 tehdyt sitoumukset	1 000	1 000
2025 talousarvio		1 000 000
2024 III lisätalousarvio		475 000
2024 talousarvio		4 000 000
2023 tilinpäätös		3 625 000

30. Työllisyys ja yrittäjyys

32. Valtionavustus kunnille Ohjaamoiden monialaisuuden vahvistamiseen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti kunnille tai kuntayhtymille Ohjaamoiden monialaisuuden vahvistamiseen myönnettävän valtionavustuksen maksamiseen.

Määräraha on varattu Ohjaamoiden monialaisuuden vahvistamiseen (RRF pilari3) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Momentti palautetaan talousarvioesitykseen.

Määrärahaa käytetään kunnille myönnettävään valtionavustukseen ohjaamotoimintaan. Ohjaamoiden palvelut on suunnattu kaikille alle 30-vuotiaille, jotka saavat ohjaamoiden kautta laajalaisesti maksutonta apua ja tukea.

Ohjaamotoiminnan vahvistamiseksi on otettu käyttöön vuosiksi 2021—2024 kannustinmalli, jonka kautta kunnat voivat hakea valtionavustusta henkilöstön palkkakuluihin. Mallissa kunta

palkkaa yhden henkilön ja voi tämän jälkeen saada valtionavustusta toisen henkilön palkkaamiseen.

Kannustinmallin tavoitteena on varmistaa, että kunnilla on mahdollisuudet ja riittävästi välittömiä kannustimia ylläpitää ja kehittää Ohjaamojen monialaista palvelukykyä. Kunnan Ohjaamoihin tekemien rekrytointien tulee kohdentua joko sosiaali- ja terveystalouden tai opetusalan asiantuntijoihin.

Määräraha on EU:n elpymisvälineen tuloilla rahoitettavaa ja tukee digitalisaatitavoitetta, kun Ohjaamoiden yhteydessä kehitetään digitaalista verkko-ohjausta sekä mielen hyvinvoinnin tuen sähköisiä alustoja. Tavoitteena on, että vähintään 60 prosentilla Ohjaamoista on tarjolla läsnä olevaa palvelua sosiaali- ja terveystalouden sekä koulutussektorilta v. 2024 siten, että ne linkittyvät nuorten matalan kynnyksen palveluihin.

2025 talousarvio	4 500 000
2024 III lisätalousarvio	-4 500 000
2024 talousarvio	5 847 000
2023 tilinpäätös	—

42. Yritysten kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 12 071 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain (9/2014) ja valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021—2028 annetun lain (758/2021) mukaisten avustusten maksamiseen yritysten kehittämis- ja investointihankkeisiin sekä voittoa tavoittelemattomien yhteisöjen pk-yritysten toimintaympäristöä parantaviin hankkeisiin

2) EU:n yleisen talousarvion Brexit-mukautusvarausta koskevan EU:n parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1755 artiklan 15 mukaisten rahoitusoikaisujen ja muista hankkeisiin tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien Suomen velvoitteiden maksamiseen sekä artiklan 12 mukaisen Brexit-mukautusvarausta koskevan käyttämättä jäävän ennakkomaksun palauttamiseen komissiolle.

Valtuus

Mikäli vuoden 2024 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2025 enintään 2 700 000 eurolla.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen, päätösosan toinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen ja päätösosan valtuuskohta lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan valtuuskohtaksi.

Lisäys 6 771 000 euroa talousarvioesityksen 5 300 000 euroon nähden aiheutuu komission Suomalaiselle maksaman Brexit-mukautusvarausta koskevan käyttämättä jäävän ennakon palauttamisesta.

2025 talousarvio	12 071 000
2024 talousarvio	10 200 000
2023 tilinpäätös	12 106 589

64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja muihin koheesiopolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)

Määrärahaa ja myöntämisvaltuutta saa käyttää:

5) EU:n ohjelmakauden 2014—2020 ENI CBC -täytäntöönpanoasetuksen 897/2014 71—76 artiklan (rahoitusoikaisut ja takaisinperintä) mukaisten rahoitusoikaisuiden maksamiseen, ohjelmakauden 2007—2013 neuvoston asetuksen 1083/2006 98—102 artiklan, EU:n ohjelmakauden 2014—2020 neuvoston asetuksen 1303/2013 139 artiklan mukaisten ennakkomaksujen maksamiseen, 143—147 artiklan mukaisten rahoitusoikaisuiden maksamiseen, EU:n ohjelmakauden 2021—2027 neuvoston asetuksen 1060/2021 103—104 artiklan mukaisten rahoitusoikaisuiden maksamiseen sekä muista hankkeisiin tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien velvoitteiden maksamiseen.

Selvitysosa: Päätösosan kappaleen kohta 5) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdan 5).

Muutoksilla mahdollistetaan määrärahan käyttö myös EU:n ohjelmakauden 2014—2020 ENI CBC -täytäntöönpanoasetuksen 897/2014 71—76 artiklan (rahoitusoikaisut ja takaisinperintä) mukaisten rahoitusoikaisuiden maksamiseen.

2025 talousarvio	619 269 000
2024 III lisätalousarvio	-99 380 000
2024 II lisätalousarvio	-100 000 000
2024 talousarvio	643 967 000
2023 tilinpäätös	470 426 476

50. Kotoutuminen ja kansainvälinen osaaminen

03. Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 209 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

3) kotoutumisen kokonaisuuden ja kotoutumisen edistämistä koskevan politiikan seurantaan ja arviointiin.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toisen kappaleen kohta 3) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdan 3).

Vähennys 350 000 euroa talousarvioesityksen 2 559 000 euroon nähden on siirtoa momentille 32.01.02 kotoutumiseen liittyviin menoihin.

2025 talousarvio	2 209 000
2024 II lisätalousarvio	-50 000
2024 talousarvio	4 851 000
2023 tilinpäätös	7 241 000

30. *Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 382 155 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010 ja 681/2023) sekä jälkimmäisen lain nojalla annetun valtioneuvoston asetusten mukaisesti:

Selvitysosa: Päättösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen johtolauseen.

Vähennys talousarvioesityksen 498 774 000 euroon nähden on 116 619 000 euroa, mistä 112 500 000 euroa aiheutuu perustoimeentulotuen määrärahan siirrosta momentille 33.10.57 ja 4 119 000 euroa täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen määrärahan siirrosta momentille 28.89.31.

Hallitus antaa eduskunnalle täydentävään talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta siten, että perustoimeentulotuen rahoittaminen kotoutumisen edistämisestä annetun lain perusteella lakkaa.

2025 talousarvio	382 155 000
2024 II lisätalousarvio	-400 000
2024 talousarvio	384 250 000
2023 tilinpäätös	175 590 150

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää myös:

5) lapsistrategian toimeenpanosta, arvioinnista ja seurannasta sekä hallituskausittain laadittavan toimeenpanosuunnitelman koordinoinnista ja johtamisesta aiheutuvien kustannusten rahoittamiseen.

Selvitysosa: Päätösosan kappaleen kohta 5) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdan 5).

2025 talousarvio	40 229 000
2024 II lisätalousarvio	-420 000
2024 talousarvio	40 947 000
2023 tilinpäätös	33 849 000

05. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisten lastensuojeluyksiköiden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää myös:

8) enintään 1 700 000 euroa maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen.

Selvitysosa: Päätösosan kappaleen kohta 8) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdan 8).

Muutos kohdistuu maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen, jonka tasoa korjataan vastaamaan vuoden 2025 oikeaa tasoa.

2025 talousarvio	5 310 000
2024 talousarvio	2 810 000
2023 tilinpäätös	1 480 592

29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 40 000 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 4 000 000 euroa talousarvioesityksen 36 000 000 euroon nähden aiheutuu arvonlisäveromenoarvion tarkentumisesta.

2025 talousarvio	40 000 000
2024 II lisätalousarvio	6 000 000
2024 talousarvio	30 000 000
2023 tilinpäätös	34 101 339

02. Valvonta*07. Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 29 128 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 58 000 euroa talousarvioesityksen 29 070 000 euroon nähden on siirtoa momentilta 32.01.01 European Labour Authorityn kansallisen asiantuntijan palkkausmenoihin.

2025 talousarvio	29 128 000
2024 talousarvio	29 663 000
2023 tilinpäätös	29 132 000

03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta*04. Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 80 233 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys 42 000 euroa talousarvioesityksen 80 191 000 euroon nähden liittyy Käypä hoito -suositusten ruotsinkielisiin käännöksiin.

2025 talousarvio	80 233 000
2024 II lisätalousarvio	150 000
2024 talousarvio	80 853 000
2023 tilinpäätös	79 165 000

25. *Terveys- ja hyvinvointialan kasvuohjelma* (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Talousarvioesitykseen nähden momentin nimike on muutettu.

2025 talousarvio	5 000 000
2024 talousarvio	5 000 000

10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus, perustoimeentulotuki ja eräät palvelut

57. *Perustoimeentulotuki* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 088 220 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen.

Lisäys talousarvioesityksen 970 200 000 euroon nähden on 118 020 000 euroa, mistä 5 000 000 euroa aiheutuu asiakasmaksuasetuksen hinnankorotuksista, 520 000 euroa keliakiasta aiheutuviin ravintomenojen huomioimisesta ja 112 500 000 euroa siirrosta momentilta 32.50.30 kotoutumistukilain muutoksiin liittyen.

Hallitus antaa eduskunnalle täydentävään talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta siten, että perustoimeentulotuen rahoittaminen kotoutumisen edistämisestä annetun lain perusteella lakkaa.

2025 talousarvio	1 088 220 000
2024 talousarvio	851 050 000
2023 tilinpäätös	720 000 000

60. *Kansaneläkelaitoksen sosiaaliturvarahastojen toimintakulut* (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää:

6) Kelan järjestelmäkokonaisuudistuksen (Eepos-ohjelma) hankkeiden rahoitukseen.

Valtuus

Vuonna 2025 saa tehdä sopimuksia ja antaa sitoumuksia Kelan järjestelmäkokonaisuudistuksen (Eepos-ohjelma) hankkeiden rahoituksesta siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja vuosina 2025—2035 enintään 233 000 000 euroa.

Valtuuden käytöstä aiheutuvat menot budjetoidaan maksuperusteella.

Selvitysosa: Päätososan kappaleen kohta 6) lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen kohdaksi 6) ja päätösosan valtuuskohta lisätään talousarvioesityksen momentin päätösosan valtuuskohdaksi.

Kelan järjestelmäkokonaisuudistus (Eepos-ohjelma) uudistaa etuuskäsittelyn järjestelmät, etuuskäsittelyn tukijärjestelmät, sähköiset asiointipalvelut, tiedonvaihdon järjestelmät sekä Kelan toimintatavat. Valtion sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat määrärahatarpeet kohdistuvat arviolta vuosille 2025—2035.

**Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot
(1 000 euroa)**

	2025	2026	2027	2028	2029—	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Vuoden 2025 sitoumukset	14 100	9 600	9 600	23 300	176 400	233 000
Menot yhteensä	14 100	9 600	9 600	23 300	176 400	233 000

2025 talousarvio	495 150 000
2024 II lisätalousarvio	250 000
2024 talousarvio	519 800 000
2023 tilinpäätös	513 100 000

20. Työttömyysturva

50. Valtionosuus työttömyysetuuksien ansioturvasta ja vuorottelukorvauksesta (arviomääräraha)

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) työttömyysturvalain (1290/2002) mukaisen ansiopäivärahan rahoittamiseen siten kuin työttömyysetuuksien rahoittamisesta annetussa laissa (555/1998) ja työttömyyskassalaissa (603/1984) on säädetty valtion osuudesta
- 2) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa (916/2012) tarkoitettujen kulukorvausten rahoittamiseen työttömyysturvalain mukaisesti
- 3) työttömyyskassojen hallintokuluosuuden maksamiseen työttömyyskassalain (603/1984) mukaisesti
- 4) työttömyysturvalain (1290/2002) 8 luvun perusteella maksettavaan liikkuvuusavustukseen
- 5) vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaisen vuorottelukorvauksen valtion osuuden maksamiseen siten, kuin työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) ja työttömyysturvalaissa (1290/2002) säädetään valtionosuudesta.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen ja kolmannen kappaleen.

Talousarvioesitykseen nähden päätösosan toisen kappaleen kohdat 6) ja 7) sekä kolmas kappale on poistettu.

2025 talousarvio	539 800 000
2024 II lisätalousarvio	32 000 000
2024 talousarvio	779 460 000
2023 tilinpäätös	743 369 175

52. *Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (arviomääräraha)*

Määrärahaa saa käyttää:

1) työttömyysturvalain (1290/2002) sekä kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) perusteella maksettavien peruspäivärahan tai työmarkkinatuen ja niihin liittyvien lapsikorotusten ja työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavien korotusosien maksamiseen siten kuin työttömyysturvalaissa on säädetty valtion osuudesta

2) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) mukaisten lakisääteisten kulkorvausten rahoittamiseen työttömyysturvalain mukaisesti

3) työttömyysturvalain (1290/2002) 8 luvun perusteella maksettavaan liikkuvuusavustukseen

4) vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaisen vuorottelukorvauksen valtion osuuden maksamiseen siten, kuin työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) ja työttömyysturvalaissa (1290/2002) säädetään valtionosuudesta.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen ja kolmannen kappaleen.

Talousarvioesitykseen nähden päätösosan toisen kappaleen kohdat 5) ja 6) sekä kolmas kappale on poistettu.

2025 talousarvio	1 312 500 000
2024 III lisätalousarvio	-30 000 000
2024 talousarvio	1 410 400 000
2023 tilinpäätös	1 319 253 969

30. Sairausvakuutus

60. *Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 1 851 380 000 euroa.

Kansaneläkelaitos saa käyttää Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain mukaiseen harkinnanvaraiseen yksilökohtaiseen kuntoutukseen enintään 72 780 000 euroa ja saman lain mukaisen yksilökohtaisen kuntoutuksen kehittämishankkeisiin, sairauksien ehkäisemiseen sekä kuntoutusta, sairauksien ehkäisyä ja sairausvakuutusta koskeviin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin enintään 10 300 000 euroa, josta 2 500 000 euroa kohdennetaan lääkkeiden vuosiomavastuun osittamiseen.

Selvitysosa: Päätösosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan ensimmäisen kappaleen ja päätösosan toinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan kolmannen kappaleen.

Muutos talousarvioesityksen 1 866 300 000 euroon nähden on 14 920 000 euroa, missä on otettu huomioon lisäyksenä 300 000 euroa liittyen laittomasti maassa olevien henkilöiden oikeudesta vain kiireellisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin annettavan hallituksen esityksen aikataulumuutukseen, 2 500 000 euroa lääkekorvausten vuosiomavastuun luotottamiseen rajatulle asiakasryhmälle, 1 000 000 euroa ensihoidon ambulanssimatkojen korvauksiin liittyen sairaaloiden päivys-

tysten muutoksiin ja 8 480 000 euroa harkinnanvaraiseen kuntoutustukeen sekä vähennyksenä 27 200 000 euroa Kela-korvausten uudistamisesta johtuen.

Hallitus antaa eduskunnalle täydentävään talousarvioesitykseen liittyvän esityksen laiksi sairausvakuutuslain 2 ja 3 luvun muuttamisesta.

2025 talousarvio	1 851 380 000
2024 III lisätalousarvio	-60 150 000
2024 talousarvio	2 303 150 000
2023 tilinpäätös	2 275 817 546

60. Sosiaali- ja terveydenhuollon tukeminen

31. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kansallinen kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Talousarvioesitykseen nähden momentin nimike on muutettu.

2025 talousarvio	7 405 000
2024 III lisätalousarvio	3 700 000
2024 II lisätalousarvio	552 000
2024 talousarvio	2 800 000
2023 tilinpäätös	2 800 000

35. Valtionosuus korkeakouluopiskelijoiden terveydenhuoltoon (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahaa saa käyttää enintään 71 732 000 euroa korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain (695/2019) mukaisen valtion rahoituksen maksamiseen Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle opiskeluterveydenhuollon tuottamiseen. Määrärahan mitoitus perustuu 94 170 000 euron kokonaiskustannukseen.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Talousarvioesitykseen nähden kyseessä on tekninen korjaus.

2025 talousarvio	72 732 000
2024 talousarvio	68 712 000
2023 tilinpäätös	67 500 000

39. Palvelurakenteen kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) enintään 300 000 euroa itsemurhien ehkäisyohjelman toimeenpanoon
- 2) enintään 500 000 euroa lastensuojelun hybridimallin käynnistämiseen
- 3) enintään 2 000 000 euroa matalan kynnyksen mielenterveysavun ja -palvelun määräaikaista kehittämishankkeista aiheutuviin valtionavustuksiin seurakunnille ja järjestöille sekä hyvinvointialueille niiden lakisääteisistä tehtävistä erillisiin kehittämishankkeisiin.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan toisen kappaleen.

Enintään-erillä varmistetaan määräaikaisten kehittämishankkeiden määrärahojen oikea kohdentuminen eri hankkeisiin. Matalan kynnyksen mielenterveysavun ja -palvelujen määräraha on tarkoitettu matalan kynnyksen -toimintamallin mukaisen mielenterveysavun ja -palvelujen määräaikaisiin kokeilu- ja kehittämishankkeisiin. Valtionavustusta voidaan kohdentaa hyvinvointialueille, järjestöille, seurakunnille sekä muille toimijoille, joilla on yhteys julkiseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Hyvinvointialueiden osalta uudet toimintamallit täydentäisivät lakisääteisiä tehtäviä, mutta olisivat lakisääteisistä tehtävistä erillisiä.

2025 talousarvio	2 800 000
2024 talousarvio	300 000
2023 tilinpäätös	9 500 000

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ympäristöhallinnon toimintamenot

01. Ympäristöministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 40 433 000 euroa.

Selvitysosa: Päätososa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen.

Muutos talousarvioesityksen 41 433 000 euroon nähden on 1 000 000 euroa, missä on otettu huomioon vähennyksenä 1 700 000 euroa siirtona momentille 35.20.01 ja lisäyksenä 700 000 euroa Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD) toimeenpanosta ja asumisen kehittämisestä, mikä rahoitetaan tuloutuksena Valtion asuntorahastosta.

Vastaava tulo on budjetoitu momentille 12.35.20.

2025 talousarvio	40 433 000
2024 II lisätalousarvio	1 136 000
2024 talousarvio	36 164 000
2023 tilinpäätös	34 088 000

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 48 723 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ympäristöministeriön ohjauksessa toteutettaviin Metsähallituksen julkisiin hallintotehtäviin seuraavasti:

2) luonnonsuojelualueilla ja -kohteilla sekä kulttuurihistoriallisilla kohteilla niiden suojelu- ja käyttötarkoitusta palvelevaan rakentamiseen sekä olemassa olevien rakennusten, rakennelmien, teiden ja tieosuuksien perusparantamis-, korjaus-, kunnossapito- ja purkumenojen maksamiseen samoin kuin luonnonsuojelualueilla sijaitsevien tai niitä varten tarvittavien kiinteistöjen hankkimiseen sisältäen rakennukset ja maa-alueet.

Selvitysosa: Päätösoosan ensimmäinen kappale korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan ensimmäisen kappaleen ja päätösoosan toisen kappaleen kohta 2) korvaa talousarvioesityksen momentin päätösoosan toisen kappaleen kohdan 2).

Lisäys 325 000 euroa talousarvioesityksen 48 398 000 euroon nähden aiheutuu yleisen arvolisäverokannan korotuksesta 25,5 prosenttiin 1.9.2024 alkaen.

2025 talousarvio	48 723 000
2024 talousarvio	49 640 000
2023 tilinpäätös	53 522 000

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

01. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 700 000 euroa.

Selvitysosa: Momentti palautetaan talousarvioesitykseen.

Määräraha on siirtoa momentilta 35.01.01 ja aiheutuu siitä, että hallituksen eduskunnalle antaman esityksen voimaantulo laiksi Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksesta annetun lain kumoamisesta (HE 136/2024 vp) on viivästynyt.

Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.3.2025, minkä vuoksi momentille varataan kahden kuukauden rahoitus.

2025 talousarvio	1 700 000
2024 talousarvio	6 216 000
2023 tilinpäätös	8 170 000

60. Siirto Valtion asuntorahastoon

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Korkotukilainat ja valtiontakaukset

Vuonna 2025 saa Valtion asuntorahaston varoista tuettaviksi korkotukilainoiksi hyväksyä vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (604/2001) ja vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetun lain (574/2016) mukaisia lainoja yhteensä enintään 1 750 000 000 euroa. Lisäksi vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain mukaisiin lainoihin tulee lainojen hyväksymisvaltuuden mukainen valtionvastuu.

Vuonna 2025 saa vuokra-asuntojen rakentamislainojen valtiontakauksesta annetun lain (856/2008) mukaisia lainoja hyväksyä takauslainoiksi siten, että niistä valtiolle aiheutuvien takausvastuiden määrä on yhteensä enintään 100 000 000 euroa.

Vuonna 2025 saa asunto-osakeyhtiötalojen perusrakennuslainojen valtiontakauksesta annetun lain (941/2014) mukaisia lainoja hyväksyä takauslainoiksi siten, että niistä valtiolle aiheutuvien takausvastuiden määrä on yhteensä enintään 100 000 000 euroa.

Vuonna 2025 saa valtiontakauksesta aravalainan takaisinmaksamiseksi annetun lain (868/2008) mukaisia lainoja hyväksyä takauslainoiksi siten, että niistä valtiolle aiheutuvien takausvastuiden määrä on yhteensä enintään 1 000 000 000 euroa.

Omistusasuntolainojen valtiontakauksista annetun lain (204/1996) mukaisten valtionvastuiden kokonaismäärä saa vapaarahoitteisissa ja asp-lainoissa olla yhteensä enintään 2 600 000 000 euroa vuoden 2025 lopussa.

Valtion asuntorahaston varoista maksetaan vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain, vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetun lain (867/1980), asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (1205/1993), korkotuesta vuokra-asuntojen rakentamislainoille vuosina 2009 ja 2010 rakennusalan työllisyyden edistämiseksi annetun lain, vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetun lain, omistusasuntolainojen korkotuesta annetun lain, asunto-osakeyhtiötalolainojen korkotuesta annetun lain ja oman asunnon hankintaan myönnettävien lainojen korkotuesta annetun lain (639/1982) ja vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetun lain mukaiset korkotuet, korkohyvitykset ja luottovarauskorvaukset. Lisäksi asuntorahaston varoista katetaan vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetun lain 9 ja 9 a §:ssä, asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain 10 §:ssä, vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetussa laissa, vuokratalojen rakentamislainojen valtiontakauksesta annetussa laissa, korkotuesta vuokra-asuntojen rakentamislainoille vuosina 2009 ja 2010 rakennusalan työllisyyden edistämiseksi annetussa laissa, vuokratalojen rakentamislainojen lyhytaikaisesta korkotuesta annetussa laissa, valtiontakauksesta aravalainan takaisin maksamiseksi annetussa laissa, omistusasuntolainojen valtiontakauksista annetussa laissa sekä asunto-osakeyhtiötalojen perusparannuslainojen valtiontakauksesta annetussa laissa tarkoitettut valtionvastuut.

Lykkäykset, velkajärjestelyt ja akordit

Henkilökohtaisen aravalainan saajasta itsestään riippumattomista syistä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi voidaan vuonna 2025 aravalain 46 §:n ja arava-asetuksen (1587/1993) 28 §:n nojalla myöntää yhteensä enintään 10 000 euroa lykkäystä lainan korkojen, lyhennysten tai molempien maksamisesta.

Valtiokonttorilla on oikeus yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) 78 §:ssä tarkoitetun vapaaehtoisen velkajärjestelyn yhteydessä ja yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) 97 §:ssä tarkoitetun vapaaehtoisen velkasaneerauksen yhteydessä luopua osasta valtion varoista myönnetyn asuntorahastoon takaisin maksettavan asuntolainan pääomaa ja korkoa.

Valtiokonttorilla on oikeus pakkohuutokaupan sijaan aravavuokra-asunnon tai arava-vuokratalon vapaaehtoiseen myyntiin ja oikeus luopua osasta valtion asuntolainan pääomaa, jos valtiolle syntyvien luottotappioiden arvioidaan vapaaehtoisella kaupalla jäävän pienemmiksi kuin pakkohuutokaupalla.

Vuonna 2025 Valtiokonttori saa käyttää Valtion asuntorahaston varoista enintään 300 000 euroa Valtion asuntorahaston saatavien turvaamiseen kuten saatavien perintään ja vakuusomaisuuden hoitoon, takautumisoikeuden käyttämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen, kiinnityksen haltijan vastuuvakuutuksen maksamiseen, kiinteistön tai muun omaisuuden ostamiseen konkurssi- tai ulosottohuutokaupassa tai muussa realisointijärjestelyssä, milloin se on rahaston laina-, takaus- tai muiden sellaisten saatavien turvaamiseksi tai takausvastuiden minimoimiseksi tarpeen sekä näin tulleen omaisuuden hoidosta ja realisoinnista aiheutuviin kustannuksiin.

Purettaessa pysyvästi tyhjilleen jääneitä aravavuokratiloja väestöltään vähenevillä alueilla, tai mikäli on välttämätöntä suurempien luottotappioiden estämiseksi asuntotarpeeltaan supistuvilla alueilla, saa vuonna 2025 valtion vastuulle aravarajoituslain (1190/1993) 17 a §:n ja 16 a §:n mukaisesti jättää aravalainapääomia yhteensä enintään 8 000 000 euroa, kuitenkin siten, että aravarajoituslain 16 a §:n mukaisten rajoitusakordien määrä on yhteensä enintään 2 000 000 euroa.

Avustukset

Vuonna 2025 saa Valtion asuntorahaston varoista myöntää avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain (1281/2004) mukaisia avustuksia yhteensä enintään 15 000 000 euroa. Vammaisten asumiseen liittyvien investointikohteiden avustukset turvataan.

Vuonna 2025 saa Valtion asuntorahaston varoista myöntää vuokra- ja asumisoikeustaloyhteisöjen talouden tervehdyttämisavustuksista annetun lain (1030/2008) mukaisia avustuksia yhteensä enintään 2 600 000 euroa, josta Valtiokonttori saa käyttää enintään 200 000 euroa taloudellisissa vaikeuksissa olevien asuntoyhteisöjen talouden tervehdyttämistä ja kunnossapidon suunnittelua edistävästä selvityksistä ja toimenpiteistä aiheutuviin kustannuksiin.

Vuonna 2025 saa Valtion asuntorahaston varoista valtionavustuslain (688/2001) nojalla myöntää asuntojen purkuavustuksia yhteensä enintään 5 000 000 euroa siten kuin aravavuokratilojen purkamiskustannuksiin myönnettävästä avustuksesta annetulla valtioneuvoston asetuksella (79/2006) on tarkemmin säädetty.

Selvitysosa: Päätösosa korvaa talousarvioesityksen momentin päätösosan.

Perustelujen muutos talousarvioesitykseen nähden aiheutuu Asumisen rahoitus- ja kehittämissuunnan lakkauttamisesta ja 700 000 euron tutkimus- ja kehittämistoiminnan kehittämisvaltuuden tulouttamisesta talousarvioon.

2025 talousarvio	—
2024 I lisätalousarvio	—
2024 talousarvio	—
2023 tilinpäätös	—